

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AJAKIRI.

Nr. 10 (428)

15. mail 1930 a.

X. aastakäik

Ilmub kaks korda kuus, igal 1. ja 15.

Tellimise hind: aastas Kr. 10.—
 poolaastas „ 5.—
 veerandaastas „ 2.50

Kohtu- ja siseministeeriumile alluvatele asutus-
 tele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:

aastas Kr. 8.—
 poolaastas „ 4.—
 veerandaastas „ 2.—

Üksik number maksab 50 senti.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-47
 Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek.	Kr. 40.—	1/4 lehek.	Kr. 10.—
1/2 „	20.—	1/8 „	5.—
1/3 „	13.50	1/16 „	2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
 Lehe eesküljel 75%^o, tekstis 100%^o kallim.

Aadressi muutmise 30 senti.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti pangala Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) M. Morrison, *Relvade tarvitamise määrustest*. 2) *Suitletamisest vanglates*. 3) *Tuletikud vanglates*. 4) *Metskitsede tapmisest*. 5) *Sünnimusi prov. kriminalisti päevaraamatust*. 6) *Komissar J. Tilling 10 aastat Eesti politsei teenistuses*. 7) *Hirromant, okkultist, telepaat, kaardipanija*. 8) *Spordi alalt*. 9) *Ametlik osa*. 10) *Küsimusi ja kostmisi*. 11) *Kirjavastusi*. 12) *Kuulutusi*.

Uudis!

Ilmus trükis

B. Nykäse ja H. Tanni

„LIIKUMISE KEERISES“

Õpetusi liikumishädaohtudest.

Hind Kr. 2.—

Pealadu „E. POLITSEILEHE“ talituses, Tallinn, Toompea loss,
 tuba nr. 34. Telefon 7-47.

:: Müügil kõigis raamatukaupluses Tallinnas ja spordiriistade äris „Sport“, Tartus, Rööfli tän. 11. ::

Relvade tarvitamise määrustest.

M. Morrison.

Relvade tarvitamise reeglid (v. Pol. As. kuj. m., R. T. 177/178 — 1925, § 67) on tähtsaimaid, mida meile antud kätte. Peab ju relvade tarvitaja ise otsustama silmapilgu vajadusele vastavalt ülitõise küsimuse, mida, näit., kaalutakse kohtutes kaua ja hoolega. Ei ole asjata korratud relvade tarvitamise määruse igas punktis, peale I. — ... „kui ei ole muud võimalust“... Neid „muid võimalusi“ tuleb seega tarviduse korral alati otsida ja tarvitada enne äärmist abinõu. Sisuliselt ei ole kõnet mingist iseärasest erioigusest, mis politseile antud. Küll on need reeglid aga mõeldud sellistena, kus nendest kinnipidamisel relva võib tarvitada kartmata ja tuleb tarvitada.

Pol. As. kuj. m. § 67. on üle tulnud Üldkub. sead. § 688. lisast, politsei relvade tarvitamise ajutiste määruste nime all. Nimetatud määrused on algukjus seatud kokku vene min. kom. poolt 1879. a. pärast üldist politsei reformeerimist, seega üle 50 a. vanad. See pikk iga on küllalt selgeks tõenduseks nende püsivusest, kuigi on tulnud vahest hääli kuuldavale, et poleks üleliigne, kui reeglid ise konkreetsemalt „muude võimaluste“ tarvitamise peatundemärkidega ära tähendatakse. Sellest ühtlase relvade tarvitamise loa joonest on pidanud kinni enam-vähem kõik meie politsei alal antud määrused, nii ka Asut. Kogu poolt 17. XII. 1919. a. esimene politsei korraldus, kuigi selle väljaandmine ei sündinud rahulistel oludel.

Nimetamata on jäänud Pol. As. kuj. määruses relvade tarvitamine ülemuse käsu peale, nagu see nähtud ette Üldkub. S. § 688. lisa p. 3. Sellega näib olevat tähele panemata jäetud seisukoht, kui relvade tarvitamine on vajaline, kus aga puuduvad kõik § 67. loetletud tingimused. Kuigi nüüd kaitseliidu j. t. vabatahtlikkude jõudude kaasatulekul pole arvata politsei üksijäämist, tuleb viimasel ikkagi oma seisukohta kaitsta äärmise võimaluseni. Pole aga fikseeritud äärmiste võimaluste eritingimused. Võrreldes relvade tarvitusele võtmise määrusi teiste riikide omaga, leiame, et viimastel pole need mitte üksi ühtlased sisuliselt, vaid avaldavad ka kõikumisi väliselt. Need olid ühtlased ja muutmatud aastakümnete

jooksul; sellele tegid lõpu maailmasõjale järgnevad sündmused. Nimelt asusid rahutustest tabatud riigid esialgselt politsei poolt relvade tarvitamise õiguse laiendamisele, hiljem aga nende kitsendamisele. Eeskätt puudutab ülemalnimetatut Saksamaad ja N.-Venemaad. Relvade tarvitamise õigust N.-Venes käsitlevad kolm instruksiooni — jaoskonna ülevaatajatele, valdade militsionääridele ja postide militsionääridele. linnades, kõik pärit 1919.—1923. a. a. Saksamaal maksab Preisi sisem. määrus 15. dets. 1921. a., kuigi 21. aprillil 1925. a. eriline relvade tarvitamisele võtmise määrus pandi maksma, millest politsei õigusi relvade tarvitamisel tuletatakse, jäid siseministri esialgsed määrused muutmatuiks. Kuna aga seal 1928. a. tulid ette mõned surmaga lõppenud juhtumid, hakati seltskonnas ja ajakirjanduses kaalutlema, kas oleks ehk kasulikum kumminuude tarvitusele võtmine relvade asemel, kas see on teostatav. Selle järele tunnistas ka Preisi sisemin. Grzesinski, et relvade tarvitamine on lubatud ikkagi äärmiselt tõsistel juhtumitel, kui puuduvad muud võimalused. Enne relvade tarvitusele võtmist tuleb aga muude abinõude all mõista suusõnalist valju häälega hoiatust: „pea kinni, ma lasen,“ ehk „käed üles või ma lasen!“ Hoiatust võivad asetada ka õhku lastud paugud. Relvade tarvitusele võtmine ei või ise kunagi minna kaugeemale, kui vaja ülesseatud sihi taotlemiseks. Laste vastu ei tule kunagi tarvitada relvi ja kõrvaliste isikute hädaohu eest hoidmiseks tuleb võtta tarvitusele ettevaatus- ja kaitseabinõud. Vangide põgenemise eest hoidmiseks tuleb võtta tarvitusele käeraud ja vangide kinnivõtmisel ja konvoeerimisel tuleb hoiatada põgenemise katse eest.

Relvade tarvitusele võtmise määrustes ülalnimetatud riikides on märgata ka muid uusi jooni, millele meil seni pole juhitud tähelepanu. Nimelt on mõnel pool relvade tarvitamise õigusse võetud ka selle abinõu varal varanduste kaitse, kui viimasele kallale kiputakse vägivaldselt ja kui kallalekippumist ei suudeta lõpetada muude abinõudega. Sellega püütakse relvade tarvitusele võtmise määrusi kokkukolastada karistusseadustikuga, mille piirid ongi mõõduandvaks tähtsate

momentide otsustamisel, kas ei leidnud relvade tarvitamisel aset kuritegu või kuritahtlik tegevusetus. Kui karistus-seadustik võtab kaitse alla varanduse peale selle vastu toimepandud üleastumisi, mis mõte oleks siis heakorra ja julgeoleku kaitsel nimelt ootama jääda, kus juba kuritegu on pandud toime? Relvadega varanduste kaitse peab algama seal, kus kaitse andmine üldse võimalik.

Puutumata on see olukord jäetud meie määrustikus. Tema 5-punktilisest sisust võiks ühendada esimest teisega ja neljandat viiendaga, kuna üksikuna jääks p. 3. Seega saaksime õieti kolm relvade

tarvitamise vajadust, mis viivad isiku kaitseks ja isiku vastu. Lõplikus kokkuvõttes on relvade tarvitamisel ikkagi isik see objekt, kelle vastu see peab sündima, kuna midagi pole räägitud relvadega varanduste kaitsest. Võiks nüüd arvata, et varanduste kaitsmisel, kui neile kallale kiputakse, relvi siiski võib tarvitada kallaletungija vastu, sest tegemist on ju kurjategijaga, kuid see viiks määruste tarvitajaid määruste tõlgitsemisele, mis pole soovitatav ega teostatav silmapilgu kiiruse ja tähtsuse tõttu. Juhtnõotide selgus peab olema kindel ja vastuvaidlematu.

Suitsetamisest vanglates.

Nagu teada, maksab peaaegu kõikjal maailmas peale muude kitsenduste vangide suhtes ka täieline või osaline suitsetamiskeeld. Välja on mindud seisukohast, et suitsetamine on ülearune luksus, milleta peab tarbekorral läbi saama iga inimene. Sealjuures aga pole silmas peetud, et isik, kes on harjunud tubakat tarvitama ja kes seda järjekindlalt on tarvitanud aastate jooksul, ei saa kergesti loobuda nikotiinist; vanal suitsetajal peab juba olema raudne tahtejõud, et korraga loobuda ainest, mida ta on tarvitanud peaaegu kogu eluaeg. Seda raskem on muidugi vanglas jätta suitsetamine: igasuguste mõnususte puudumine, ühekiilgne ja igav elu, mis ei paku mingisugust vaheldust, oma südametunnistuse piin, halb meeleolu möödasaadetud elu pärast, kahetsus kordasaadetud teo üle jne, ei loo muidugi olukorda, kus närvid rahulikud ja meel hea, just närvide rahustamiseks tahetakse maksku mis maksab suitsetada, maksmapandud kord seda aga ei luba.

Muidugi mõista on vangid viimane element maailmas, kes katsub austada maksmapandud korda ja sellest kinni pidada: viibivad nad ju kõik vanglas seepärast, et nad, vabaduses olles, just selle korra vastu eksisid ühel või teisel viisil. Seepärast pole ka ime, et vangid katsuvad igaviisi mööda hiilida suitsetamise keelust ja et nad seda tagajärjerikkalt oskavad teha.

Saksa vanglates (aga muidugi ka mujal, kuid Saksamaal eriti) praktiseeritakse kõige rohkem järgmist suitsude üleand-

mise viisi ühelt vangilt teisele. Siinkohal peab kohe tähendama, et kõige enam saavad vangid suitsumaterjali vangide, kaaskamatajate, käest. Kuigi mõnikord vangi omastel korda läheb toimetada vanglasse suitsetamise materjali ja kuigi mõni vähem kohusetruu vangivaht mõnel korral aitab vangile soetada suitse, ei saa vangid siiski palju nii igatsetud materjali, ainult väike protsent pääseb vangide kätte täitsa seadusvastasel teel. Muu osa satub vangide kätte täitsa lubatud teel, lubamatu terve asja juures on ainult see, et suitsud satuvad nende vangide kätte, kel puudub suitsetamise luba.

Kui vangid näevad, et vangivaht on kaugemal ja tähelepanu ei pööra nende kambrite akendele, mis tahavad ühenduse astuda suitsude edasiandmise otstarbel, siis algavad ettevalmistustööd, sest terve protseduur pole ise sugugi lihtne. Võtame kõige lihtsama juhtumi: vangid, kes äri teevad suitsudega, asuvad naaberkambrites. (Veel lihtsam on asi muidugi, kui vang, kellele tahetakse suitsumaterjali üle anda, asub kambri, mis on otse selle kambri all, kus elutseb suitsudemüüja vang; sarnasel korral riputatakse suits nõõri otsa ja ulatatakse alla — siin pole vaja erilist ettevaatust ega suuri ettevalmistustöid).

Vang, kes tahab anda suitsu edasi, koputab kolm korda oma naabri seinale: see on märguandmine naabrile, et eeltööd on käimas. Siis tõstab vang oma magamisasemelt lina üles, võtab mingi terava asja (harilikult habemenoa tera, mis tal

kuidagi peidetud) ja lõikab sellega madratsi õmblused teatud kohalt lahti, madratsi on nimelt peidetud nõör, mis koosneb üksikutest, kokkusõlmitud jupikes-test. Lina pannakse ruttu jälle kohale, sest töötada tuleb nii öelda vangivahi silmade all, kes igal minutil võib vaadata kambrisse. Kõik aeg muidugi kuulatakse tähelepanelikult, kas ei liigu vaht koridori mööda. Enne kui nõöri otsa asetatakse kallis kaup, minnakse kord veel kambri ukse juure, et päris kindel olla, et õhk on puhas. On imestamisväärne, kui hästi on arenenud vangide kuulmine, kes suudavad hästi aru saada vahel sammudest, kui viimane on veel päris kaugel. Kui vang on veendunud, et kedagi lähedal ei ole, kes võiks segama tulla, võtab ta oma kinga jalast, millesse on peidetud suitsumaterjal, harilikult sigarettide otsad, nagu neid leidub igalpool tänavail. Osa vange töötab väljaspool vanglat: nad puhastavad tänavaid või parandavad isegi neid, mõned teevad kojamehetööd vanglas eneses ja puhastavad muu seas tänavaid ja platse vangla ümbruses. Sarnased vangid leiavad muidugi siit ja sealt suitsuotsi, mis suitsetajate poolt maha visatud. See on kallis kaup, sest selle eest saab vanglas kaasvangide käest kõik, mida vaja ja mis vangidel üldse on anda.

Sigaretits mässitakse paberisse ja kinnitatakse nõöri otsa. Muidugi on sigarett liig kerge selleks, et tema abil saaks nõöri edasi-tagasi vibutada, nõöri külge tuleb siduda veel mõni raskem asi. Sellena tarvitatakse mõni kambrisolev asi, mis vangile antud igapäevaseks tarvitamiseks, näiteks, saapahari või midagi muud sellesarnast. Kui nõör on nüüd igapidi korras, siis koputab müüja vang veel kord kambri seina pihta märguandmiseks, et kõik on valmis ja et oodatud sigaretiots kohe tuleb. Kumbki vang astub siis oma kambriakna alla — lühikene vile ja töö algab. Müüja vang sirutab käe trellide vahelt välja ühes nõöri ja hakkab viimast vibutama. Muidugi peab nõör küllalt pikk olema, muidu pole talt kasu. Nõör satub ühes sigaretiga iga vibutamisega ikka lähemale ostja vangi aknale. Ostja vang on varustatud samuti kas saapa- või riideharjaga, või mõne muu sarnase esemega, mis lubab nõöri kinni püüda. Suminast, mis tekib nõöri vibutamise, saab vang aru, kas nõör on juba lähedal või mitte — vangi kõrvad on,

nagu tähendatud, vanglas eriti teravad. Pealegi annab müüja vang veel märku vile abil, kui ta arvab, et nõör on parajas kõrguses, nii et ostjani küümb. Harja abil püüab ostja nõöri kinni ja võtab ära suitsuotsa. Kui kraam käes, teatab ostja sellest valju häälega. Muidugi tuleb sigareti vastu anda mingisugune teine kaup, milleks on harilikult toiduained: lihatükk, mis lõunasöögist üle jäänud suitsu ostmiseks, vorstijupp õhtusöögist või midagi muud. Vorstiots seotakse nõöri külge — kostab vile ja müüja vang tõmbab nõöri tagasi. Kui vastukaup ta käes, teatab ta sellest jällegi oma kaasvangle hüüde abil. Nüüd pannakse nõör tagasi peitepaika, madrats ömmeldakse kinni ja kõik on korras. Müüja vang koputab uuesti kambri seina pihta, see tähendab, et asi on igapidi õnnelikult lõppenud — ja mõlemad vangid hingavad kergemalt ning hakkavad — suitsetama ja sööma.

Muidugi ei õnnestu asi kaugeltki alati. On palju takistusi — veel peale vangivahide — mis võivad segada äriajamist ja kaubavahetuse asemel anda — aresti. Tihti ei pea nõör vastu. Seda tuleb tarvitada väga ja väga mitmel korral, sest uue nõöri soetamine pole sugugi hõlbus. Ja seetõttu juhtub, et nõör vibutamise ajal katkeb. Siis lendavad sigarett ja saapahari muidugi halastamatult õuele, kust neid leiab vangivaht. Iga kambri kraamile on märgitud kambri number, nii et süüdlase kindlakstegemine on äärmiselt lihtne. Kaubavahetuse katse tagajärjeks on sarnasel puhul arest vangla arestikambri, mis kestab lühemat või pikemat aega, rippuvalt sellest, kas vang tabati esimest korda eksimise pealt vangla korra vastu, või oli sarnane eksimine juba teist, kolmandat jne. korda.

Võib ka juhtuda, et nõör jääb kinni traadi otsa, mis käib ümber vangla müüride ja mis on määratud häireandmiseks. Muidugi ei sünnita nõöri kinnijäämine veel häiret, kuid see, mis sünnib, on veel halvem. Nõöri ei saa enam kuidagi kätte. Ei jää üle muud nõu, kui nõör tõmmata puruks või jätta saatuse hoole, s. o. lasta nõör nii kaua rippuda, kui seda paneb tähele mõni vangivaht. Redeli abil vabastatakse nõör ning vang on kukkunud jällegi sisse. Tagajärg on jällegi kurb ning vang võib mõne päeva jooksul pimedas arestikambri järele mõelda, kui-

das saatus on mõnikord karm ja kuidas tihti ei vea elus.

Kõige halvem on aga veel see, et mõnel korral kasutab paki üleandmist vang, kellele pakk sugugi pole määratud. Vang, kes nõõri vibutab, ei näe muidugi, mis teevad vangid, kes asuvad kambrites, millele akende eest nõõr edasi-tagasi liigub. Sarnane üleandmine on ikkagi võimalik ainult siis, kui kaasvangid on korralikud oma kaaskannataja vastu. Teiselt poolt on selge, et vang, kes on suitsunäljas, tahab saada suitsu, mis tema kambri akende eest edasi-tagasi liigub ja mis on nii kättesaadav. Peab juba olema raudne energia ja kõva distsipliini tunne, et vabatahtlikult loobuda suitsust, mis n. öelda mina ees ja nii kerge ära võtta. Kuid siiski on vangidel tagatis, et kaasvangid varasteks ei hakka: sarnast vibutamist vaa-tavad pealt teised vangid. Kartes, et keegi vargust tähele paneb, sunnib ka nõõrgema iseloomuga isikuid loobuma vargusest, sest kurjategija tunneb kõige parem kurjategija kättemaksu. Saksa vanglad on tähemoodi ehitatud, nii et igal vangil on ülevaade teatud vangla osa üle. Kui vibutamine on käsil, siis annavad vangid, kes seda näevad, veel head nõu, kuidas vibutada: kas lasta nõõr pikemaks või teha lühemaks, kas tugevamini vibutada või nõõrgemini jne. See vastastikune abi-andmine leiab ka aset, kui tähele pannakse, et läheneb vangivaht. Lühike vile ja nõõr on kadunud ning kambrite aknad on vangidest tühjad. Nii pea, kui nüüd tähele pannakse, et paki võtab keegi teine, mitte see, kellele ta on määratud, siis peetakse seda tublisti silmas. Muidugi äratab see ka pealtvaatajate seas suurt lõbu, kui nõõri otsast on suits ära lõigatud ja müüja vang, kes seda muidugi ei tea, samuti nagu ostja vang, väsimatult edasi töötab ja nõõri vibutab nagu kord ja kohus. Lõpuks tähendab siiski keegi pealtvaatajatest, et „õnge otsas puudub kala,“ järgneb üldine naer ja sõim. Kindel aga on, et müüjale vangile antakse teada kambri aken, mille kaudu sündis vargus. Et otsekohe paremat ja tagajärjerikkamat pole võimalik ette võtta, siis sõimatakse kaasvangi — varast, nii palju kui suudetakse ja osatakse. Kui aga varas juhtub kord müüja kätte, siis on muidugi hiigla-lööming, ei löö ükski vang, keda tüssati, vaid asjasse segavad ennast ka teised vangid: solidaarsus nõuab varga karistamist, ja kui vangivahid õigel

ajal appi ei rutta, siis võib juhtuda, et sarnane varas poolsurnuks tuubitakse. Tagajärg on igatahes sama — mõlemad, nii varas, kui kannataja, kõnnivad arestikambrisse, kui keegi neist ei sattu haigemajja. Aresti nad lähevad muidugi kaeluse pärast, kuna selle põhjused tihti vangla ülemale jäävad teadmatuks. Peale selle aga ootab varast veel rängem karistus: kaasvangid ei tee temaga enam tegemist, tema on õhk kõigile, ta ei leia enam tuge ega kaasabi teiste juures — ja see on raske kannatada, eriti veel kui vanglas tuleb olla pikemat aega.

Suitsetamine on vanglates (muidugi seal, kus maksab suitsetamiskeeld) keskpunkt, mille ümber õieti keerleb üldse vangide elu. Saksamaal olevat lugu isegi nii, et 80% kõigist distsiplinaarkaristustest vanglates on ühenduses suitsetamisega ja maksmapandud korrast üleastumisega suitsetamise suhtes. Tahe suitsetada on kõvem kui kõik karistuse ähvardused ja karistused. Vang, kes juba varem kinni viibinud ja kes seetõttu tunneb vangla elu, katsub vanglasse tulekul igapidi kaasa võtta suitsumaterjali, peites seda igasse kohta, kuhu vähegi võimalik.

Mida aga suitsetatakse vanglas? Vastus on lihtne, suitsetatakse kõik, mis aga kätte juhtub. Sigarett, pabeross, tervelt on muidugi sarnane luksusartikkel, mis juhtub kätte väga ja väga harva ja mille hind seetõttu vanglates on ka äärmiselt kõrge. Saksa vanglates, näiteks, antakse ühe terve sigareti eest kolm lihaportsjoni, s. o. kõik liha, mis vang saab nädala jooksul. Seebitüki eest antakse seal kaks kuni kolm sigaretti, sest seep on väga haruldane artikkel. Muu seas on seep, hambahari ja hambapasta või -pulber ainsad asjad, mis lubatakse vangil kaasa võtta. Ja need asjad kõnnivad iga suitsetaja juurest varsti vanade vangide kätte sigarettide vastu. Sigaretiotsad, mida korjavad tänavatel vangid, kes on välistöödel, on muidugi palju odavamad, nagu juba eelpool tähendatud. Väga igatsetud on ka närimistubakas — juba seepärast, et ta kergemini kättesaadav. Seda võib osta iga vang oma töörahast, kuid ka alles pärast kolmekuulist vanglas viibimist. Seda tarvitatakse igal juhul: kas see tubakas on juba tarvitatud närimistubakana või mitte, pole tähtis — sigarette tehakse temast igal juhul. Kui ta tarvitatud pole, kuivatatakse tubakas, pestakse ja lõiga-

takse peeneks. Siis tehakse korralik „plotski“. Selleks võetakse vana ajalehepaber, mis täidab sigaretiukestasid, ja suits on valmis. Ei saa aga unustada, et närimistubakas on väga kange, eriliselt kange on ta aga, kui teda suitsetatakse. Inimesel, kes vabaduses viibib ja suitsetada saab, mida ta tahab, puudub igasugune ettekujutus sarnastest „sigarettidest“. Kõneldakse, et terve inimene, kes pole harjunud suitsetama säärast tubakat, seda välja ei kannata — süda hakkab pööritama. Ja on raske uskuda, et niisuguseid suite tõmmatakse vanglates tuhandete viisi iga päev! Veel hullem on muidugi lugu närimistubakaga, mis on juba olnud tarvitusel ja mida siis veel ära kasutatakse suitsude tegemiseks. Peale selle suitsetatakse ka veel mere-rohtu, mis saadakse madratsioonidest, ja ei tea mis. Veidi arusaadav on sarnane tubakanälg neile, kes on sõjas viibinud väerinnel, kus samuti tihti puudus tubakas ja kus suitsetati samuti, mis kätte juhtus: vanu lehti, saepuru jne.

Saksa vanglates on kord praegu üldiselt niisugune, et vangid on jaotatud kolme klassi: esimesse satuvad isikud, kes alles vanglasse paigutatud, teise ja kolmandasse klassi võib sattuda alles mõne aja pärast, rippuvalt ülespidamisest vanglas. Teine ja kolmas klass toovad endaga kaasa ka mõningaid mõnususid, muu seas loa teatud määral ja piirides suitsetada. Siin ongi see peaallikas, kust vangid saavad suite. Mõni mittesuitsetaja, teise või kolmanda klassi vang müüb suitsud maha söögiainete või ka raha vastu neile, kes veel suitsetada ei tohi. Isikutel alla 21 aasta on aga suitsetamine igal pool ja alati keelatud. Nüüd ei asu üksikute klasside vangid eraldatult eralistes vanglaosades, nad on kõik segi paisatud: I klassi vangi kõrval võib asu-

da III klassi vang ja II klassi vangi kõrval võib asuda I klassi vang. See aga meelitab üheltpoolt suitsetamisele, sest sigareti lõhn tungib ikkagi naabri kambri, teiselt poolt hõlbustab see suitsude edasiandmist.

Tihti juhtub ka, et tubakas varastatakse vahtide taskust, sest vangide hulgas leidub muidugi hulk spetsialiste-taskuvargaid, kes seda oskavad toimetada, nii et keegi vargust ei märka. Seal, kus on olemas tubakaistandused, nagu, näit., Saksamaal Baieris, varastatakse tubakat ka põldudel. Sarnasel puhul kuivatatakse tubakas keha küljes: s. o. värsked, rohelistes tubakalehed mahutatakse ihupesu alla, kus nad kuivavad. Kui nad on küllalt kuivad, lõigatakse need peeneks ja pannakse jällegi ajalehepaberi vahele. Sarnane suits annab muidugi hirmsat lõhna ja niisuguste „plotskite“ suitsetajad kukuvad alati sisse, lõhn annab neid välja.

Suitsetamise keelust üleastumine on üldine nähtus kõigis vanglates, kus on suitsetamine keelatud. Võetakse appi valetamine, vargus, pettus, et aga saada igatsetud materjali. Katsutakse ära võita ka vangivahte, et neilt saada tubakat, mis mõnel korral muidugi õnnestub, sest ega iga vaht suuda vastu panna kõigile kiisatusile.

Asjatundjad teavad seletada, et suitsetamise keeld oleks ainult siis läbiviidav täiel määral, kui iga suitsetaja vangi juure panna vaht, kes muidugi ei tohi olla suitsetaja — muidu võib juhtuda, et suitsunäljane vang veel vahi maha lööb tubaka pärast. Seetõttu tekibki küsimus, kas on mõtet keelata suitsetamist, kui keelust nii-kui-nii ei hoolita, kui siiski suitsetada saab ja kus keelust üleastumised toovad kaasa hulk soovimatuid nähtusi.

—t.

Tuletikud vanglates.

Käesoleva „E. Politseilehe“ numbris on jutt suitsetamisest vanglates ja neist abinõudest, mis vangid võtavad tarvitusele, et aga saada igatsetud suitsumaterjali. Kuid suitsudest üksi ei jätku, sest mis aitab kõige peenem suits ja kõige parem tubakas, kui puuduvad tikud, kui puudub võimalus suitsu ka põlema panna!

Seetõttu sünnitab tikkude muretsemine vangidele sama palju peavalu kui suitsude muretseminegi. Võib olla isegi rohkem, sest tule muretsemine on tihti hoopis raskem kui suitsumaterjali muretsemine.

Nagu teada, muretsevad vangid, kes käivad välistöödel, oma kaasvangidele

suitsumaterjali suitsuotsade näol, mida leitakse tänavailt. Tikke aga tänavatelt ei leita, sest neid pole seal. Juba see näitab, kui raske on tule muretsemine. Ja kuigi vast ehk leitakse või saadakse siit või sealt tikku, siis on see sama kallid vara, mida juba mingi hinna eest edasi ei anta. Kuid ka tuletilkkude puudusest saadakse üle ja peab otsekohe imestama, missuguste primitiivsete abinõudega saadakse üle raskustest. Vangid on head leidurid.

Järgmine tuleusaamise viis näitab üheltpoolt, kui leidlikud on vangid, kui see vaja mõnususete kättesaamiseks, ja teiselt poolt, kui palju kahju toob vanglatele tilkkude puudus vangidel. Võetakse tükk riidet — harilikult voodilina, särki, aluspükste või minarätiku küljest või midagi muud sellisarnast — ja süüdatakse põlema, selleks kuulub muidugi viimane tilkk. Kui riide põleb, siis kustutatakse mõne aja pärast tuli teise riide, vooditeki, ajalehepaberi jne. abil — ja voodilinnast või teisest riidest on saanud abinõu, mis kergesti tuld võtab ja mis teenib vangile tule saamiseks. Sarnaselt põletatud riide hakkab kergesti hõõguma, kui temale langeb tulesäde. Ja ainus küsimus seisab veel selles, kust ja kuidas saada tulesädemeid. Kuid ka see pole ülepääsematu raske. Igal vangil on harilikult väike taskunuga, mis ta kätte jäetakse — kui pole mõjuvaid põhjusi ka taskunõu äravõtmiseks vangla ülemuse poolt. Noaga lüüakse vastu kivi, kusjuures põletatud riide on kivi juures, niipea kui säde langeb riidele, hakkab see hõõguma ning tuli suitsu jaoks ongi käes.

Muidugi nõuab tuletegemine sarnasel teel veidi vilumist, ära õpib selle kunsti aga iga vang: retsidivistid, kelle päris kodu vanglates, sest saadavad nad ju suurema osa oma elust mööda vanglamüüride vahel, on päris meistrid tuletegemises kirjeldatud teel. Kuid tuleusaamisel niisugusel viisil on ka oma halvad küljed: kõigepealt sünnitab asi palju lärmi. Ei tohi unustada, et see kõik sünnib õhtu hilja või vara hommikul, s. o. siis, kui vangid pärast töö lõppu või enne töö algust on kõik oma kongides. Niipea kui kostab tulelõõmine, võib tulla vangivaht, kes koridorides patrullib, ning võib teha tervele lõbule ootamatu lõpu peale. Põletatud riide võetakse ära ning vangid teost antakse teada vanglaülemusele. Kindel tagajärg

on mõnepäevane arest. Tulelõõmiseks tarvitatakse tihti ka veekannu, kui see selleks kõlvulik — ja kann kannatab selle operatsiooni all tihti: ta läheb puruks ning vangid arestikambriks. Isikud, kes tunnevad hästi olusid kõiksugustes vanglates, kinnitavad, et vangide taskunõud koosnevad mõne aja pärast ainult veel noa pärast, kuna muu noa osa on kulunud tuletegemiseks.

Sädemeid saab aga veel teisel teel, kui on käepärast terasest nõop. Nõobist tõmmatakse läbi nõor, mis hoitakse kinni üheltpoolt suuga ja teiselt poolt vasaku käega. Nõop keerutatakse paar korda ringi ja vasaku käega tõmmatakse paar korda nõori. Siis võetakse parema käega tükike portselaani (mida leidlikud kurjategijad selleks otstarbeks juba alguses kasuvad toimetada vanglasse salakaubana) ja hoitakse nõobi vastas, põletatud riide hoitakse sama parema käega nõobi all. Varsti ilmuvadki sädemed, mis panevad riide hõõguma. Ja tuli sigareti või teise suitsumaterjali jaoks on jälle käes.

Kõige igatsetum tuleabinõu on muidugi tuletilkud, nad on kergesti käsitatavad ka siis, kui puudub tikutoos. Sarnasel korral võetakse tilkk ja hoitakse kinni tikupea juurest, siis hõõrutakse tilkk aknaklaasi vastu, varsti sütibki tilkk põlema. Seda võib igaüks proovida — väikese harjumuse juures võib saavutada häid tagajärgi: 90% tilkkudest hakkavad sel teel põlema.

Kui vangil on kasutada tuletilkud ja kui ta pealegi veel on õnnelik tikutoosi omanik, siis ta ei mõtlegi kasutada tikku nii nagu seda kasutavad harilikud surelikud. Kõigepealt lõigatakse tilkk ülevalt alla pooleks, nii et ühest tikust saab kaks. Kui poolitamine on hästi korda läinud, siis katsutakse teha igast poolest veel pool, nii et igast heast tikust saab väikese püsivuse juures neli tikku. Peab ütleva, et sarnane poolitamine pole tõesti raske, kui toimida ettevaatlikult ja kui juba väikesed kogemused sellel alal on olemas.

Mõni vang suudab kaasa tuua vanglasse ka tulekivi. Selle, väikese klaasikesse ja vati abil saab alati tuld, pole vaja bensiini ega midagi muud. Klaasikesega lüüakse vastu kivi, vatt on kivi all ja kui seda osatakse osavasti teha, hakkab vatt kindlasti põlema. Kivikesi toimetatakse vastuvõtmise päevadel salakaubana vanglatesse. Kivid on nii väikesed ja nende

toimetamine vangide kätte nii kerge, et vahid ei suuda suurima tähelepanu juures ära hoida kivide sattumist vangide kätte. Vanad kurjategijad, kes teavad, mis neid vanglas ootab ja kuidas see elu seal käib, võtavad endaga vanglasse kaasa kive, neid peita on kerge, nii et läbiotsimisel neid ei leita. Parimaks peitepaigaks loetakse suu. Kui ettevaatlikult kõnelda, ei takista kivid rääkimist ja nende olemasolu suus ei panda sugugi tähele. Muidugi võib juhtuda, et vang, kellele asetatakse täitsa ootamatult mingi küsimus, nii ehmuab, et ta kivi alla neelab. Kui seedimine on hea, ei tee see viga, ainult halva seedimise juures võivad tulla ette komplikatsioonid, mis siis viivad lõikuseni. Ühe vangi kõhus, kes kogemata neelas alla pakilise kividega, leiti lõikuse ajal kuus tulekivi.

Hoopis pöörane on lugu mõnes vanglas, kus pole keskkütet ja kus kambrites asuvad ahjud. Neid köetakse muidugi väljastpoolt. Kuid ega see veel vangi ei heiduta. Kui ta teab, et igatsetud tuli on nii lähedal ja tal puuduvad tikud ja teised abinõud tule saamiseks, asub ta ahju lõhkumisele, et tuld saada. On tähele pandud, missuguse püsivusega ja kannatusega sarnane lõhkumisetöö korraldatakse:

see vaev, mis selleks läheb, et suitsu otsa tuld saada, oleks väärt millegi positiivse töö toimepanemiseks. Ei aita ahju tsementeerimine, plekiga kinnilöömine — vang leiab alati aega ja vahetust lõhkuda. Ja kellel on siis ka lõpuks nii palju aega kui vangil? Ja kui sarnane lõhkumisetöö kestaks nädalaid ja aastaid — lõhutud peab saama, sest suits nõuab tuld!

Sakslased teavad kõnelda, et see kahju, mis vanglates tekitatakse linade, pesu jne. söekspõletamisega, on õige suur. Taskurätikud, millede normaalsuurus on 50×50 tsentimeetrit, muutuvad lühikese aja jooksul üsna väikesteks, formaadiga 15×15 tsentimeetrit. Samuti lähevad pooled linad, ihupesud jne. sama vähendamise teed. Kuid raha eest, mis läheb pesu, tekkide, linade jne. ostmiseks, osta tuletikke vangidele, siis saaks vanglad, sakslaste arvates, suurt kasu.

Muidugi tekib sarnasel puhul mõte: kas on üldse vajaline, otstarbekohane ja põhjendatud suitsetamise keeld vangidele. Ega suitsetamist vanglas keegi siiski ei suuda ära harjutada, praegune kõva keeld aga, seal kus ta maksab, toob ainult ainelist kahju vanglatele peale teiste ebasoovitavate nähtuste. — t.

Metskitsede tapmisest.

„E. Politseilehe“ nr. 7.—1930. a. hinnaulesande lahendamisel on öeldud vastuses I-sele ülesandele muu hulgas: praegusel ajal Eestis maksva seadusega on keelatud igal tingimusel metskitsede tapmine jne., järelikult ka taluomanikul soku tapmine oma maa-alal 13. juunist kuni 13. novembrini. Põhjendatakse seda jahiseadusega, mis olevat avaldatud R. T. nr. 101/102—1920. a. Et nimetatud ülesanne on esimese auhinnaga kroonitud, siis peaks see seletus puhas seadus ise olema, kuid on olemas asjaolud, mis teevad selle uskumise võimatuks: 1) R. T. nr. 101/102—1920. a. ei ole avaldatud jahiseadust. Nimetatud R. T. võib leida ainult metsade peavalitsuse teadaande, mis ei ole seadus ja mis räägib endistele jahipidamise terminidele 13 päeva juurearvamisest. 2) Meie metsades elutsev metskits ehk hirv (das Reh) on üks ja sama loom. Tema õige eestikeelne nimi

ongi hirv. 30—40 aastat tagasi ei tunnudki keegi metskitse nimetust, vaid üldiselt nimetati hirveks seda looma, kes praegu ka metskitse nime all tuntud. Venelased on aga hakanud eksituse pärast meie hirve ka kitseks nimetama („Kosa“, kits) ja nii on hirv praegu tuntud metskitse nime all. Venelaste õige „dikaja kosa“ (Cervus capreolus) meie maal ei ela, ega pole kunagi elanud, vaid tema asupaigaks on Kaukaasuse ja vist ka Kesk-Aasia mägestikud. 3) Metsade peavalitsuse teadaande R. T. nr. 101/102—20. a. ptk. 3 järgi on jaht lubatud metssikkude peale 13. juunist kuni 13. novembrini. Metssikk ei ole mõni teine loom, vaid seesama isane metskits, isahirv, sokk — kuidas teda keegi nimetab (Rehbock). Nende tapmine oli mainitud metsade peavalitsuse teadaande järgi 1920. a. metsade peavalitsuse alla kuuluvatel maadel keelatud ja kuuldavasti olevat

praegugi keelatud. Säärane keeld ei või aga milgi tingimusel olla kohustav osetud talu omanikule oma maa-alal. 4) Ei ole seadust, mille põhjal saaks võtta vastutusele maaomaniku, kes peab jahti sokkude (isane metskits, isahirv) peale oma maa-alal 13. juunist kuni 13. novembrini. R. N. S. § 56⁴ räägib ainult ema-põdra, ema-hirve ja emase metskitse tapmisest. Ei saa ka tarvitada R. N. S. § 29., sest eelmainitud metsade peavalitsuse teadaanne ei ole seadus ega sundmäärus. Ka uus kalender oli palju varem pandud maksma, kui mainitud teadaanne ilmus. Et aga asjasse luua selgust, seepärast palun vastata küsimustele: 1) Kas oli ülesande lahendamisel mõeldud meie metsades elutsevat hirve — metskitse (das Reh) või mõnesugust muud looma? 2) Missuguse seaduse ja § järgi tuleks võtta vastutusele taluomanik, kel on püssi- ja jahiloa ja peab jahti oma maa-alal sokkude (isaste metskitse, isahirvede, metssikkude (mis on üks ja sama) peale 13. juunist kuni 13. novembrini? 3) Missugune loom on mõeldud metsade peavalitsuse teadaandes R. T. nr. 101/102 ptk. 3. tähendatud metssikkude all? 4) Kas on R. T. nr. 101/102—1920. a. avaldatud metsade peavalitsuse teadaanne jahiseadus?

H. V.

H. V. püüab vaielda „E. Politseilehe“ nr. 7.—1930. a. avaldatud ülesande lahendamisele metskitse tapmise asjus; minu oponent siirdub loodusteaduse valda ja seletab, et meil ei olevatki metskitsti, vaid teatavat looma kutsutavat hirveks. On ju õige, et selle looma nimetuse kohta on olnud vaidlusi. Kuid „E. Politseilehes“ antud ülesanne ei olnud loodusteadline küsimus ega vaidluse lahendamine kumb nimetus — kas metskits või hirv — on õigem nimetus meie metsades elutsevatele teatavale loomale. Meil maksvates seadustes ja määrustes figureerib see

loom metskitse (emaloom) ja metssiku (isaloom) nime all. „E. Politseilehes“ avaldatud ülesandes oli kõne metskitsest (emaloom) ja tema tapmisest ning mina lahendasin ka selle küsimuse metskitse (emalooma) tapmise seisukohast, tarvitan seda nimetust ka allpool samas mõttes.

Kuna, nagu eeltoodust näha, ülesandes ja minu poolt tehtud ülesande lahenduses oli kõne metskitsest, mitte sikust, siis, usun, oleks asjata siia segada metssikkude (isaloom) peale jahipidamist või nende tapmise õigust ühel ehk teisel juhul või ajal, kuna see ei kuulunud ülesandesse ja on ka tõepoolest kaks isesugust asja metssiku ja metskitse tapmine. Metskitse tapmine on aga igal ajal, terve aasta kestel, karistuse ähvardusel keelatud R. N. S. § 56⁴ järgi ja, kuna selles seaduses ei ole tehtud väljavõtet ka maaomanikkude suhtes, siis tuleks karistada ka taluomanik kitse tapmise eest tema ostetud maa-alal, kuigi tal oleks jahijahiluba. Jahipidamine keelatud ajal või ilma jahiloata, kui ka võõra maa peal ilma omaniku vastava loa, on nähtud ette sama seaduse §§ 56¹⁻² ja 146¹ ja ei või seda segada metskitse tapmisega.

Sellela ühtlasi oleks ka vastatud minu oponenti esimesele küsimusele. Teine ja kolmas küsimus ei kuulu antud ülesande piiridesse, mispärast arvan, et nendele vastamine ei peaks praegu olema kooskõlas sama ülesandega ega selle lahendamisele. Mis puutub viimasesse küsimusse: kas R. T. nr. 101/102—1920. a. avaldatud metsade peavalitsuse teadaanne on jahiseadus, siis, kuigi ükski peavalitsus ei saa anda seadusi, on see teadaanne ikkagi vastava asutuse poolt seaduslikus korras avaldatud määrus jahipidamise korraldamiseks, millest ülestumise eest karistatakse eelpool toodud R. N. S. normide järgi (v. Põllumajanduse seadus § 337, Sead. kogu XII köide, II jagu).

A. Tiimann.

Sündmuse provintsi kriminalisti päevaraamatust.

Ühel märtsikuu varahommikul 1920. a., astus Rakvere linna lähedal Karkuse küla taluperemees J. V. oma naabri tallu, et koos naabriga metsast heinu tuua. Kuigi see juba eelmisel öhtul oli läbi räägitud ja

varajane väljasõit kindlaks määratud, ei leidnud J. V. oma imestuseks K. talu õuel mingisugust liikumist, mis oleks tuletanud meele väljasõitu. Arvates, et naaber, kes alati täpne ja varane, seekord magama

jäänud, astus J. V. tupp, kus tal avanes kohutav pilt: peremees ja perenaine lammasid tapetult verisel põrandal, kõik majakraam oli paisatud laiali, nurgas vähepõlenud haokubu ja suitsulõhna toas! Hirmunud sarnasest leiust, teatas J. V. politseile, kes varsti saabus kohale. Ülevaatusel selgus, et mõlemad on tapetud vintpüssist, kuid perenaisel oli kaela ümber käterätik, kehal hulk vägivallatundemärke ja labajalad põletatud. Nähtavasti oli kurjategija piinanud naist enne tapmist selleks, et teada saada varanduse asukohata, sest K. abielupaar oli jõukas ja kuulu järgi pidi tal olema kuldraha kodus. Nagu olukord näitas, oli kurjategija oma ohvreid tabanud une pealt ja pääsenud sisse kas õhtul lahtijäetud ukse kaudu või koputamise peale ukse avamise teel. Osalt põlenud haokubu lasi oletada, et seda on tarvitatud piinamiseks ja pärast tapmist maja põlemasüütamiseks, kuid viimane on nurjunud seetõttu, et haod olid toored ja halvasti võtsid tuld ning hiljem koguni ära kustusid. Kui palju ehk missugune varandus langes kurjategijale saagiks, ei saanud kindlaks teha, sest peale tapetute talus keegi ei elanud; laialipaisatud toakraam ja kohati ülestõstetud põrand aga olid tõenduseks, et siin on otsitud varandust — kulda. Et tol ajal Virumaal veel kriminaalpolitsei puudus, jäi kurjategija selgitamata, ehkki kohal liikusid mitmesugused jutud ja kaudselt kahtlustati kohalist talupidajat A. S.

Kaks aastat hiljem, s. o. ööl vastu 17. maid 1922. a. jooksis Vinni mõisa, mis asub Karkuse küla lähedal, sama mõisa tuuleveski möldri naise õde, 14 a. vana, ööriides, hirmunult kogeledes, et tema õemes ühes naise ja lapsega on tapetud ja elumaja on pandud põlema. Ka paistiski möldri majast, mis mõisast umbes 1 km. eemal, tulekuma. Inimesed ruttasid kohale tulekustutusabinõudega. Varsti oli ka kriminaalpolitsei kohal, kuid tuel oli juba ülevõim ja maja põles maani maha, mattes rusude alla tapetud möldri V. V. — naise ja 4-kuise pojaga. Tules hukkus ka elumajaga ühe katuse all olev laut ühes lehma, sigade ja lammastega. Tuli levis suure kiirusega, eriti elutoas, kus isegi põrand põles läbi. Tuli järeltada, et eluruumid olid pritsitud üle mingisuguse tuldvõtva ainega. Veskihoone, mis elumajast mõnikümmend sammu eemal, jäi tulest puutumata, kuid oli näha, et veski

eest läheb vilki terade rida Roela-Rakvere maanteele ja sealt edasi Karkuse küla poole. Mahalangenud vilkiterade rohkus paistis kahtlasena; pealegi oli läinud üks kriminalistidest möödunud õhtul sama teed mööda, kuid vilkiteri pole silmanud. Juhituna vikiteradest, ilmusid kriminalistid varahommikul A. S. tallu, kus selgus, et vanker viljakottidega seisis kuuri all ning ühel vilkikotil oli auk sees, kust vankri põrumisel värises teri teele. Nii S. vankril olevas kotis, kui ka kuriteo kohal leitud vilkiterad olid täpselt ühesugused. S. ise magas rahulist und, kui ametnikud tema voodi ette ilmusid ning kõige suurema rahu ja naeratuses vastas ta küsimustele, et siin on tegemist eksitusega, ta olevat maganud kogu öö voodis. Nähtavasti oli ta valmistanud ette vastustega, kuid ei arvanud nii rutulist tabamist; kui tema riiete taskust läbiotsimisel võeti taskukell, 305 rub. vene raha ja tapetud V. sugulase laulatuse dokument, kadus S. näolt rahulik naeratus. Lõpuks nähes, et vilkiterade rida teel osutub äraandjaks ja kõrvalepuiklemine asjata, tunnistas ta puhtsüdamlikult oma süüteo üles ja andis välja ka vintpüssi, millega saatis kuriteo korda.

Vahepeal kuulati üle tapetud möldri naiseõde, kes seletas, et öösel magamise ajal kuulnud ta väljast uksele koputamist, mille peale õemes avanud ukse ja lastunud võõra tupp. Mõne sõna rääkimise järele kõlanud püssipauk ja õemes langenud karjatades põrandale. Selle peale kostnud veel 3—4 pauku, mille peale ka voodis õde ja väike laps jäänud vaikseks. Tema, tunnistaja, maganud õe voodi ligidalt kastil, kust näinud tervet asjakäiku, ja arvesse võttes, et temalgi pole pääsemist, simuleerinud ennast surnuna. Pärast tapetute vagaseksjäämist, otsinud kurjategija kõik kohad läbi ja ka kasti, millel tunnistaja lamanud, kusjuures viimase tõuganud kastilt maha ja aluskoti ning padja tema peale visanud, pidades teda ka tapetuks. Pärast otsimist läinud kurjategija toast välja, klõbistades võtmetega ning varsti tagasi tulles, toonud kaasa põhku, mida toa põrandale laotanud ja pritsinud toa sisemuse üle petrooleumiga ning süüdanud põlema. Tikust tule tõmbamise ajal avanud tunnistaja silmad ja tunnustanud kurjategijas ära A. S., kes enne-malt veskil käinud. Pärast tulesüütamist läinud S. toast välja ja selle peale olnud

väljast kuulda ärasõitva vankri mürinat. Tuli küütnud juba tunnistajani, mille peale ta hüpanud õõriides alknast välja ja jooksnud mõisa juure. Kaebealuse S. seletus läks kokku tunnistaja omaga ning kuriteo pannud ta toime ettekavatsetud plaani kohaselt; röövitud vilkid tahtnud külida kohe järgmise päeva hommikul põllule.

Surnukehade arstlisel järelevaatusel selgus, et V. V-l oli kuul tunginud pahest rinnast sisse ja jäänud peatuma selgroosse. Teised surnukehad olid niivõrd põlenud, et nendes polnud võimalik leida kuulihäavu. Ka tunnistajal, kelle külma verd ja vastupidavust tuleb imestada, olid juuksed osalt põlenud ja käed tulehaavades.

Peale selle tunnistas A. S. üles, et tema ka 1920. a. K. abielupaari samuti vintpüssiga tapnud röövimise eesmärgil ning juhatas kätte kuriteo toimepanemise abinõud, kui ka osa röövitud kraamist. Kuriteole meelitanud kuuldus, et K. olevat kuldraha kodus varjul, kuid seda pole ta leidnud. Samuti nagu V. on ka Kotka peremes temale ukse koputamise peale avanud, mille järele ta esimesena surmanud peremehe ja selle peale hakanud nõudma perenaiselt kuldraha peidukohta kättejuhatamist. Et perenaine seda pole teinud, hakanud teda piinama käte väljamurdmise ja löökidega ning lõpuks toonud õuest tuppa haokubu, mille süüdanud põlema ja põletanud tules perenaise jalgu. Nähes, et piinatav ei juhata varanduse peidukohta kätte ja juba meelemärkuse on

kaotanud, surmanud ta püssist ja asunud ise otsima, mis aga pole annud tagajärgi. Lõpuks süüdanud ta vahepeal ärakustunud haokoo põlema ja seda tuldvõtvasse kohta pannes, lahkunud majast, võttes kaasa vähemaid asju ja väikese summa raha, mille otsimisel majast leidnud. Kodus heitnud ta magama teadmise, et maja põleb maha ja kõik kuriteo jäljed hävivad, kuid toored haod ei võtnud tuld, vaid kustusid, mistõttu ka roim tuli avalikuks, ehkki seekord roimar jäi avalikuks tegemata. Mõlemad kuriteod oli A. S. toime pannud üksi ja nii ettevaatlikult, et ka tema naine ei teadnud sellest kõige vähematki. Kuulda saades kriminalistidelt ja ka mehelt eneselt kohutavat tõtt, ei suutnud ta oma hirmu varjata ning avaldas temale sügavat põlgust ja mehe kodust äraviimisel ei võtnud tema vastu jumalagajatuks väljasirutatud kätt ega lubanud ka seda lastele, kellest vanem 8- ja noorem 4-aastane.

A. S. oli samas külas sündinud ja üles kasvanud ning omas renditalu „Kotka“, korraliku inventari ja loomadega. Varanduslikult kuulus ta keskpäraste põllupidajate hulka. Koduses elus olnud ta väga õrnatundeline ja omaette vaikiv ning üldse pole kannatanud koduloomade tapmist, nagu see harilikult tuleb talus ette. Sea või teise kodulooma, ka kodulinnu, tapmist toimetanud alati naabrid, kuna tema ise olevat selleks ajaks kodunt eemale läinud, et mitte verd näha. Kuidas suutis ta inimesi sarnasel kohutaval kombel tappa — jäi mõistatuseks. Kohus karistas teda eluaegse sunnitööga.

Politseikomissar J. Tilling 10 aastat Eesti politsei teenistuses.

9. aprillil s. a. möödus Paide jaoskonnana politseikomissar Jaan Tilling'ul 10 aastat Eesti politsei teenistuse algusest

ja 14. aprillil s. a. mälestas lugupeetud politseijuht 25-aastase riigiteenistuse tähtpäeva.

J. Tilling sündis 1887. a. Saaremaal, Pärsamaa vallas; hariduse omandas Kuressaare linnakoolis. Riigiteenistusse astus tema Saaremaal 1. mail 1903. a.

Üldse on hra Tilling teeninud kohtu- ja administratiiv-asutustes 11½ aastat, politseis 13½ aastat, viimasest ajast 3½ aastat veneaegses Tallinna linna politseis. 1920. a. määrati T. Saaremaa politseiülemaks, kust viidi üle Järvamaa politseiülemale kohale 1925. a. Politseiülemate instituudi likvideerimisel määrati Paide jaoskonnana politseikomissariks. Olles esimestest politseijuhtidest, tuli T.-l. tunda politsei organiseerimise ja kasvatamise raskusi, riigi algaastail eriti, mil puudus vastav inimmaterjal teovõimsa politseiaparaadi komplekteerimiseks.

Politseiteenistuse kõrval on T. leidnud aega energiliseks seltskondlikuks tegevuseks. Nii oli tema Saaremaal Kuressaare tarv.-ühisuse asutaja ja esimene esimees, Saaremaa riigi- ja omaval. ametn. ja teenijate matmise kassa asutaja ja esimees, Vabadussõjas langenud saarlaste mälestusmärgi püst. komitee asutaja ja esimees, Saarte ühispanga juhatuse ja nõukogu liige. Järvamaal: Järvamaa pol. ametnikkude kogu asutaja ja esimees, Vabadussõjas langenud Järvamaa kangelaste mälestusmärgi püst. komitee asutaja ja juhatuse liige, missuguse komitee poolt püstitati rahvamaja, mida Paide hädasti vajas.

Soovides lugupeetud politseijuhtile ja seltskonnategelasele tema aupäevadeks õnne, loodame, et hra Tilling, kes praegu viibib parimas meheas, veel kaua meie peres püsib.

K a a s a m e t n i k u d.

Hiromant, okkultist, telepaat, kaardipanija.

M. Morrison.

„Väljastsõitnud hiromant, räägin ainult tõtt, võite selles veenduda (ei ole kallid).“ Nii leiame igapäev kuulutusi ajalehtedest:

Kunagi pole kadunud inimsoost püüeteada saada tulevikku, mis harilikkude surelikkude eest varjatud. Kus aga leidub soove, seal leidub ka nende rahuldajaid.

Hiromandid ehk käevaatajad toetuvad inimese mineviku paljastamisel ja tötträäkimisel käeehitusele ja käejoonte asendi-

tele. Kuid nad ei piirdu ainult käte anatoomiaga ega nende antropoloogiaga, nemad on valmis ka ennustama nimetatud andmetel isiku tulevikku saatust ning otse see külg teeb nende tegevuse lubamatuks. Hiromantia valitses teadusena kuni 18. sajandini, mil teda õpetati ettelugemistel ka isegi toleaegetes kõrgemates õppeasutustes. Hiljem on ta aga ebausuks tunnustatud, kuigi teda veel tuleb tänini ette ka jõukamates ringkondades. Kaugemale minnes, kui seda lubavad käe ana-

toomilised jooned, asuvad hiromandid asju otsustama, mis ei ole enam põe alusel.

Hiromantidest vähem reaalsed on okkultismi alal tegutsejad, kuhu kuuluvad eeskätt hüpnootiseerijad. Okkultism laemas mõttes oletab igas inimeses iseäras salapärasest vaimlist keha, kes esile astudes ja mõjule pääsedes võib täieliselt valutada isiku füüsilise keha, tehes selle isegi tarretuses täiesti passiivseks. Oluliselt on aga okkultism iga isiku rahulise hingeseisukorra tasakalu vägistaja, mille vastu peab kriminaalteadus võtma seisukoha. Okkultismi valda võiks arvata ka vähem tunnustatud spiritismi, mille kohta hulka-des juba eitav vaade üldiselt läbi löömas. Moodsas mõttes on hüpnootism ainult iganenud tõtträäkimiste ja ettekuulutamiste meetodite elustamine. (Okkultismist v. ligemalt „E. P.“ nr. 44 — 1922.)

Hüpnootiseerimist on meil tänini peetud üheks arstlikuks haigete ravimise meetodiks, keda pole võimalik terveks teha harilikkuude terapeutiliste abinõudega. Seda ravimisviisi ei saaks eitada. Kuid asjal on ka teine külg. Nimelt on hüpnootism väga kergesti tarvitusele võetav lubamatu eesmärgiga, mis võib sündida ilma, harilikkuudele kuritegudele omaseid, väliseid tundemärke järele jätmata.

Telepaatia kitsamas mõttes on teisele isikule mõju avaldamine kaugel maa tagant, kusjuures mõjuvalune peab tegutsema mõjuavaldaja soovil ja tahtel. Nii peab olema selleks väga suur vaimline jõud, mis suudab sündida oma tahtele alistuma üle aja ja ruumi teise isiku, vallutades isegi selle enesetahte ja tegutsemise jõu. Unes tegutsevad telepaadid alateadvalt, kusjuures tekkida võivad ka need enesepettused, kus isikud hakkavad tõeks pidama asju, mida nad ei saa kätte terve mõistusega ja harilikus vaimlikes seisukorras. Sarnane unine seisukord (somniabulism) on mõnetunniline, mida kasutatakse kaugemal ja kaetud olevate asjade vaatlemiseks (Clairvoyance).

Kõige allamaks astmeks, mille ebausulise ilme kaitseks pole ette tuua ühtki teaduslikku väidet, on kaardipanemine ehk muude salakunstide kaudu aetud asjaolude paljastamine. See võib sündida lindude lennust, asjade kukkumisest, unenägu-dest, hobuste norskamisest või hinnumisest, kohvipaksust jne. Mida madalam

ümbrus ja abiotsijate seisukord, seda la-
basemalt tarvitatakse sarnaseid võtteid.

Meie karistusseadustel puudub eel-
nimetatud nähtuste kohta seisukoht. Mis
aga neid umbkotti ajanud, on asjaolu, et
hiromantia ja telepaatia püüavad tegutse-
mistel opereerida teaduslikkude väidete-
ga ja et sel alal on populariseerunud mõ-
ned arstid, kes käinud läbi teaduslikust
staashist. Kuna nende kohta võib ette
tuua lahkarvamisi peaaegu ühesugusel
määral, siis kõigub nende seisukoht ka
tunnustatud ja tunnustamata teaduse vahel.
Karistusnormidega meie oludes
saaks küsimust otsustada lihtsamal viisil
siis, kui nimetatud nähtuste kohta oleks
olemas kindel ja üldtunnustatud teaduslik
seisukoht, nii looduse, maadeteaduse või
matemaatika olukorras. Hiromantiale, tele-
paatialle ja okkultismile on seni püütud
anda ilmet, nagu oleks siin tegemist kau-
gelejäädud teadusega, kus tegutsejal
rohkem kogemusi ja teadmisi kui teistel
harilikkuudel surelikkuudel. Kriminaalpö-
nologia aga peab arvestama ja norme ehi-
tama sarnastele kindlatele ja vastuvaid-
lematutele seisukohtadele, kus puuduvad
karistamist segavad prejuditsiaalväited.

Ettekuulutajad, tõttütled ja kaugele-
nägijad tarvitavad oma klientide vastu
sarnast meetodit, millel vahest väga sü-
gavad ja kahjutoovad tagajärjed. Seepä-
rast jääb küsimus, kas tegutsejad ise usu-
vad oma võimetesse ja kas kuulutajad ise
on veendunud oma ettekuulutuse täidemi-
nekusse, hoopis kõrvale ja ei kuulugi see
küsimus lahendamisele. Hiromant, tele-
paat, okkultist j. t. ei tungi abiotsijate hin-
gelistesse sügavustesse, mis on ometi eel-
tingimuseks igasugusel abiandmisel. Har-
iliku abiandmise viisi tarvitusele võttes
aga poleks ettekuulutajate ja tõttütled
võimed enam kaetud, mida nemad aga vä-
ga soovivad. Sest nende teadmiste sala-
pärasuses peituvadki need omadused,
mis tõmbavad ligi abiotsijaid. Ettekuu-
lutajate ja tõtträäkijate siht on töötada
iseseisvalt, püüda ette tuua salaasju nen-
de tunnuste abil, mis tuntud ja teatud üksi
nendele, kuid katmatuks ja tundmatuks
jäävad abiotsijaile. Ka ei soovi ju tõtt ja
tulevikku teada saada tahtja isegi seda,
et temalt hakkaks ettekuulutaja ja tõttüt-
leja pärima seda ning teist, mida tema ise
ei soovi avaldada ja mida ta varjab ise.
Abiotsija soovib üksi teada saada teda hu-
vitavat asjaolu ja muud midagi.

Sellega on aga loodud lõhe ettekuulutajate ja abiotsijate vahel. Ettekuulutajate ja tõtträäkijate poole aga pöörduvad tihti isikud, kes kannatavad mõne sisemise häda ja mure all, millest nad soovivad leida väljapääsu ja vabanemist. Nii võivad nõrga iseloomuga isikud, kes vastust otsivad neid huvitavatele küsimustele, sellega hingeliselt palju kannatada, kuna ettekuulutaja ja tõttütteleja ei tunne ega tahta tunda nende salajast vaeva. Kui meil oleks võimalik selgitada kõiki neid enesetapmise põhjusi, mis rahva tõsiste sõprade meeleolu närveerivad, siis leiaksime siit nii mõnegi juhtumi, kus enesetapja ka enne surmaminekut tegi ettekuulutajaile ehk tõtträäkijaile oma visiidi.

Politseivalitsuse poolt on küsimuse kohta seisukohta võetud ringkirjaga 1. juulist 1920. a. nr. 8191, kus kästi sarnaseid ametipidajaid vastutusele võtta Rhk. Tr. S. § 173. põhjal. Sama aasta ringkirjaga 4. aug. nõuti nende vastutusele võtmist Rhk. Tr. S. § 29. põhjal. Nii on ka mitmel pool toimitud ja hiljem pole küsimus enam päevakorralla kerkinud. Süüdlaste vastutusele võtmine Rhk. Tr. S. § 173. järgi võiks tugeada Heakorra ja julgeoleku seaduse §§ 22. ja 23., mille järgi sarnane tegevus ja ametipidamine on keelatud. Nimetatud Heakorra ja julgeoleku seaduse §§ aga lubavad süüdlasi vastutusele võtta ükski siis, kui ettekuulutamised ja tõttütlemised osutuvad valeks. Selleks on vaja otseskohest ettekuulutajate ja tõttüttelejate süüdistajat. Süüdistajat harilikult ei leidu, sest ettekuulutused sünnivad enamasti sarnasel kahe mõttelisel oraakli keelel, mis lubab mitmeviisilist tõlgitsemist. Peale selle võivad nad ja ulatuvadki liig kauge aja peale ette, kus siis, kui asi juba kõigiti valeks osutub, tema on iganenud ja pole enam midagi peale hakata. Senikaua aga, kui vastutuse küsimus üles tõsta ajal, mil ettekuulutus ehk tõttütlemine veel õhus ripub, osutub tema karistamine enneaegseks. Asjale vastu astuda Rhk. Tr. S. § 29. põhjal võib küll anda kohtutes tagajärgi, kuid selleks peab käima eel otseskohe tegevuse ärakeelamine politsei kaudu.

Pettus on sisuliselt meelega tõe moonutamine teise isiku eksitusse viimise eesmärgil, ettekuulutajad ja tõtträäkijad tõendavad end olevat tõeotsijad, kuigi see on väliselt tume ja segane. Pettuse kaudu viiakse petetu petjale kasutoovale tege-

vusele ehk tegevusetusele, ettekuulutamine ja tõtträäkimine ei lähe aga kasuotsemises harilikus mõttes kaugemale tema poolt nõuetavast talksirahast. Otseskohe pettus püüab petetult ära kiskuda varandust, ettekuulutaja ja tõtträäkija ei tee seda, ja kui see peaks sündima, on harilik pettus olemas. Pettuse kaudu kistakse ära võõra varandus ilma sellele vastutuse andmata, seda eesmärki pole olemas ettekuulutajatel ja tõttüttelejatel. Nii on ka pettuse üldine süü suurus kõigiti raskem ja lihtsam ettekuulutajate ja tõttüttelejate süüst. Pettus oletab meelega teise isiku eksiteele viimist, ettekuulutajad ja tõttüttelejad jätvad selle külje lahtiseks ja selle juures ka abiotsijale vabaduse talitamiseks tõttütlemise piirides või mitte. Pettuse sihiks on varandusliku kasu otsing niipalju kui võimalik, ettekuulutamise sihiks aga kokkuleppel saadava tasu saamine piiratud ulatuses. Kuigi pettus võib enda üldisse mõistesse mahutada ka kaardipanemise ja käevaatomise, on tema peatumus siiski suusõnaline või kirjaline, ettekuulutamisel aga tingitavad ehk niinimetatud konkludentised talitamisid. Petja otsib ise endale ohvri ja püüab viimase oskamatus kasutada nii kiirelt kui võimalik, ettekuulutaja ja käevaatomaja kutsuh kliente aga kuulutuste kaudu, kus kuulutuste lugejatel küllalt aega kaalumiseks, kas nende juure minna või mitte.

Nii on harilik pettus ja ettekuulutajate ning tõtträäkijate süüteod liig suuresti lahkuminevad. Kuid viimaste tegevus on siiski süütegu. Valhetpidamata kergeusklikkude keskel äri ajades on muutnud ettekuulutajad ja tõtträäkijad valetamise ja luiskamise sissetulekuallikaks, mis on eitava nähtus ka siis, kui seda tehakse üsna süütult ja tagamõtteta.

Ja asi pole nii ülesaatmatu, kui see ehk näib esimesel vaatlemisel. Ükski ettekuulutaja ja tõttütteleja ei oma kuigi palju rohkem salavõimeid, kui seda võib omada iga teinegi surelik meie päikese all. Ka nende võimed on piiratud hariliku igapäevase inimese võimete ulatuses. Iga uueviisiline süütegu, mis värskelt kerkinud esile, tõmbab enda peale vaatlejate tähelepanu ja hakatakse otsima sellele ligipääsu. Ettekuulutajate ja tõttüttelejate tegevus on veel uudismaa, on süütegu SUI GENERIS, kuid mitte kauaks. Eelpoolkirjeldatud nähtuse suhtes ei asu meie karistusseadustikud sel seisukohal, mille

juure püüab küünida samaste abinõudega kriminaalsanktsioneerimise püüe välismail. Meie uus karistusseadustik (33. peat. § 557. p. 2) karistab küll süüdlast „... pettuse abil sihiga saada endale või teisele varanduslikku kasu, ära anda varanduslikku õigust või astuma muusse kahjulikku varanduslikku tehingusse....“ eest, kuid see sisaldab puhtvormaalseid pettuse tunnusmärke, millest ligemalt kõneldud eelpool pettuste ja ettekuulutuste ning tõträäkimiste võrdlemisel. See ei haara ettekuulutajate ja tõträäkijate tegevust. Nii jääb küsimus lahtiseks ka alles värskest ilmunud kriminaalseadustiku seis-

kohalt. Selgemalt püüab seda teha Heakorra ja julgeoleku seaduse § 23., mille järgi on keelatud pettuste toimepanemine, mis toetuvad abiotsijate ebausule või rumalusele, kuid siin puudub sanktsioon.

Ei ole huvitusetu kuulda kohtu otsust neis asjus. Baieri ülemkohtu otsustest (20. köide 55. lehekülj) leiame, et..... Baiiris maksvate seaduste järgi peavad ruum ja aeg olema kaetud ja kättesaamatud niisama palju ettekuulutajatele ja tõttätlejatele, kui igale teisele surelikule, kellel pole üleloomulikku võimet aja ja ruumi võitmiseks.

Spordi alalt.

2. üleriiklikest raskejõustiku-, poksi-, käsipalli- ja ping-pongi esivõistlusist Narvas 11.—13. aprillini s. a.

J. Tiisfeldt.

Mitte üks ametkonna kehaliste võimete arendamises ja füüsilise tubliduse tõstmises, vaid ka sportliku organiseerimise alal on tehtud politseis edusamme.

Narvas peetud esivõistlused neljal sportlail näitasid kui võrd juhtivate jõudude isiklik huvi jõustiku vastu ja ennastalgav korraldustöö aitavad kaasa võistluste heaks kordaminekuks. Narva politsei spordiringil olid need esimesed suuremad avalikud võistlused korraldada, suuremad kui neid Narvas kunagi peetud. Mitmekesine võistluskava viidi läbi täpsa aja arvestusega, mis oli tingitud asjalikult läbimõeldud eeltöödest ning korraldava toimekonna liigete abiprefekt Pavian'i ja kehakasvatuse juht instruktor Klumberg'i väsimatust kaastööst.

Võistluste suurejoonelisus oli tingitud juba võistlejate arvust — 73, neist olid 44 väljastpoolt Narvat, esitades: Tallinna, Tartu, Pärnu, Viljandi, Petseri ja Läänemaa spordiringide värve.

Võistlused algasid 11. apr. kell 9 hommikul „Võitleja“ saalis ping-pongi meistervõistlustega. Visalt rühkisid pärnulasel Soosaar ja Madisson esikohadele, omades oma konkurentidest suurema külmaverelisuse ja omapärase kaitsetaktika. Kolmandaks tulnud läänlane Espenberg oli sama kardetav kui tasa-

kaalutu mängija ning lõppmängus kolmanda koha pärast tuli tal sooritada kibe heitlus narvalase Võrnoga.

Samal päeval kell 4 p. l. peeti „Võitleja“ saalis ametlik võistluste avamine ühes võistlejate defileega. Kohe järgnesid tõstevõistlused, kus triumfeeris Tartu, seda peamiselt sulg- ja kergekaallaste edukuse tõttu. Endine mitmekordne eesti meister ja ilmarekordi omanik Vanaseme oma andeka õpilase Visnapuuga olid huvi keskpunktiks. Mõlemad olid heas vormis ja püstitasid 3 rekordi: Vanaseme — kahe käega surumises 80 kg. ja kahe käega rebimises 77,5 kg., Visnapuu — kahe käega tõukes 105 kg., millega ületas isegi oma õpetaja saavutuse (100 kg.). Sulgkaalus püstitas tartlane Lest uue rekordi kahe käega surumises 60 kg. Kesk- ja poolraskeskaalus tagajärjed üle keskpärase ei küüinud. Raskeskaalus oli Neumann (Tallinna) kasvõistlejatest klass parem, tähelepanudav tõstete üldsumma (302,5 kg.) juures parandas ta kahe käega rebimise rekordi 90 kg. peale.

Teisel päeval peetud maadlusesivõistlused olid huvipakkuvad, kuna maadlajad paarid saavutasid 99% seljavõite, mis muidu nii tavaliselt tunduvaks muutunud 20-minutiliste tasavägiste pusimiste kõr-

val, lohutavana tundus. Maadlejate ettevalmistus nõuab veel küllaldaselt kooli ja lihvi. Nii mõnigi füüsiliselt oma vastasest üleolev maadleja oli sunnitud võtete puudulikust tundmisest, kui ka ettevaatamatuselt tingituna, vastasele paratamatult seljavõidu loovutama. Võistluste parimaks osutusid sulgkaalus tartlane Volt, kerge-keskkaalus tallinlane Margus ja poolraskeskaalus tallinlane Teearu. Teised esikohale tulnud vajavad maadlejate klassi pääsemiseks suu-remat tehnilist viimistlust.

Korv- ja võrkpallis oli osavõtjaid meeskondi kummaski 4: Tallinna, Tartu, Pärnu ja Narva. Võistlusi peeti ühe miinuse süsteemis, mis sisuliselt eriti loosi järgi paariminekul ei iseloomusta küllalt õiglaselt võimete vahekordi ja kohtade tulekut. Võrkpallis võitis Tallinna meeskond kuidas tahtis ning omandas meistertiitli; Pärnu, finaalmängus kaotas Tallinnale, jäi teiseks, kuna kolmandaks tuli Narva, kes algringil Tallinnale hävis, kuid kolmanda koha omandamisel Tartut võitis. Nii osutus Narval ja Pärnul kummalgi üks võit ja üks kaotus, kuid ühe miinussüsteemi järgi jäi finalistile kaotaja — Pärnu — teiseks. Korvpallis tekitas *sensatsiooni* Tallinna ja Narva meeskondade kohtamine: tallinlaste poolt esimesel poolajal saavutatud 12-silmalise edu viigistasid narvalased Ney tabavate viskete tõttu ja suure vaevaga õnnestus tallinlastel lisaaegade 5+5 minuti kestel

viia vahekord 30:27, ning endale kindlustada teine meistertiitel. Narvalaste meeskond mängis korrektselt, isiklike vigade pärast meeskonnast ühtki mängijat mängust ei kõrvaldatud, kuna tallinlased oma lõppspurdi sooritasid tagavaramängijatega.

Poksi esivõistlused olid võistlusseeria lõppvaatuseks. „Võitleja“ teatrisaal oli meelitanud rohkelt pealtvaatamishimulisi kokku, kuna ametlike poksivõistluste korraldamine oli olnud senini Narvas uudismaaks. Tasapinnalt jätsid poksijad oma esinemisega veel paljugi soovida, seda eeskätt puuduliku kaitse ja sukeldusoskuse puudumise tõttu. Ainult hea hing ja rabav pealetormamine üksi ei loo tingimusi võitjana ringidest välja tulla. Rohkelt raisati lööke, sihtimata kuhu, ning lõppringidel kaotades enesevalitsemise, tikuti pahatihti valesööke tarvitama küll käeseljaga, küll kuklasse jne. Üksikute paaride juures oli sageli ühe poole ülekaal teisest seevõrd suur, et nad oma partnereid suigutasid silmi pilgutamata knock-outi. Meeldivama mulje jätsid tallinlased Laubert, Kaasik ja Leppikov.

Võitjatele jagati nägusaid auhindu, millel nii hinnaline kui praktiline väärtus. Esimest korda meistriks tulnud võitjatele anti üle liidu poolt sellekohased meistri rinnamärgid. Auhindade jagamist toimus E. P. K. liidu abiesimees inspektor A. Tamman.

Politsei raskejõustiku ja pallimängude esivõistlustest osavõtjate grupp Narvas.

Ametlik osa.

Ärakiri Posti-telegraafi-telefoni valitsuse kirjast 25. aprillist s. a. nr. T 212 politsei-valitsusele.

Igal aastal, eriti suvel purustatakse postiametkonna telegraafi-telefoniliinidel suurel arvul isolaatoreid ja sünnitatakse sellega riigile ja kodanikkudele tunduvalt kahju.

Postiametkond on püüdnud võidelda isolaatorite lõhkumise vastu kõigi abinõudega, mis seadus selleks kätte annab. Iga vähegi suurema isolaatorite purustamise juhu kohta on lastud politseivõimused koostada protokollid ulakate jälgimiseks ja tabamiseks. Kuigi politseil igakord, vaatamata oma agarusele, ei õnnestu leida süüdlasi, tuleb siiski tähendada, et neis kohtades, kus politsei isolaatorite lõhkujad on tabanud ja need on saanud oma teenitud karistuse, on tunduvalt vähenenud ka isolaatorite purustamine. Seda tõendavad kohalikkude telegraafi-telefonivõrkude ülemate seletused.

Sellele vaatamata kestab edasi isolaatorite purukspeksmine. Nii vahetatakse käesoleval aastal postiametkonna liinidel 1.200.000 ülevaleolevast isolaatorist 80.000 purustatud isolaatorit. Kui arvata ülespandud isolaatori keskmiseks hinnaks 50 senti, siis saame 40.000 kroonise kahjuse, mis riigil tuleb kanda igal aastal oma kodanikkude ulakuse tagajärjel. Ja mitte ainult otsene ainekahju ei ole suur, vaid isolaatorite purukspeksmise pärast tekivad liinidel sageli rikked, mis halvavad ja takistavad telegraafilist ja telefonilist läbikäimist.

Need asjaolud sunnivad otsima ja tarvitusele võtma kõiki abinõusid isolaatorite purustamise vastu võitlemiseks. Kuna politsei kaasabil ja seadusliku karistuse mõjul isolaatorite purustamine mitmel pool on vähenenud, siis postivalitsus palub teid juhtida politseiasutuste tähelepanu isolaatorite ja üldse telegraafiliiinide lõhkujate jälgimise tähtsusele, et sellel alal toimetatakse juurdlusi kogu võimaliku energiaga.

(Allkiri) direktor.

Juuresolev ärakiri on saadetud politsei-valitsuse direktori poolt kõigile prefektidele, prefekti õigustega abiprefektidele, politseikooli direktorile, raudteepolitsei komissarile, politseikomissaridele, komis-

sari õigustega politseiabikomissaridele ja maaraionide konstaablitele teadmiseks ja täitmiseks.

Kohtu- ja siseministri käsukirjaga 5. maist s. a. nr. 89.

on nimetatud Narva 2. jaoskonna politseikomissari kohustetäitja August Sallum Jõhvi jaoskonna politseikomissariks Virumaal, arvates 5. maist s. a.

Tallinna-Harju prefektuuri abikomissar Julius Tiisfeldt on nimetatud Narva 2. jaoskonna politseikomissariks, arvates 5. maist s. a.

Tallinna 2. jaoskonna konstaabel August Kahn on nimetatud Nõmme jaoskonna abikomissariks, arvates 5. maist s. a.

Politsei-valitsuse direktori käsukirjaga 8. maist s. a. nr. 3.

on vabastatud Viru-Järva abiprefektuuri konstaabel Albrecht Tuisik ametist oma palvel, arvates 1. maist s. a.

Viru-Järva abiprefektuuri allkonstaabli kohustetäitja Aleksander Tasane, kes lõpetanud 15. novembril 1929. a. politseikooli kõrgema klassi kursuse, on määratud konstaabliks sama abiprefektuuri koosseisu, arvates 1. maist s. a.

Viljandi-Pärnu prefektuuri konstaabel Aleksander Mitt lugeda ümberpaigutatuks oma palvel Tartu-Valga prefektuuri koosseisu, arvates 5. maist s. a.

Viljandi-Pärnu prefektuuri konstaabel Oskar Senna lugeda ümberpaigutatuks oma palvel Võru-Petseri prefektuuri koosseisu, arvates 15. maist s. a.

Võru-Petseri abiprefektuuri konstaabel Eduard Mooses lugeda ümberpaigutatuks oma palvel Tartu-Valga prefektuuri koosseisu, arvates 10. maist s. a.

Politsei-valitsuses on registreeritud:

1) Ajakiri „Eesti Valve“, hakkab ilmuma Tallinnas, üks kord nädalas, väljaandja — Eduard Augusti p. Koppel, vastutav toimetaja — Jaan Ado p. Ratassepp. „Eesti Valve“ trükitakse Nõmmel, Antov ja Ko. trükikojas.

2) Ajakiri „Eesti Graafika“, hakkab ilmuma Tallinnas, kuus korda aastas; väljaandja — „Eesti Graafika- ja Raamatuköitmis-tööstuse Ettevõtjate Ühing“ ja Graafikatööstuse juhtide ühing „Poli-graaf“; vastutavad toimetajad — Fried-

rich Uibopuu ja Paul Treumann. Ajakiri „Eesti Graafika“ trükitakse Tallinnas, A.-S. „Ühiselu“ trükikojas.

3) Ajakiri „Juudid“, hakkab ilmuma Tallinnas, üks kord nädalas, väljaandja ja vastutav toimetaja — Jaan-Heinrich Karli p. Kloten (Klooren). „Juudid“ trükitakse Tallinnas „Kiirtrüki“ trükikojas.

4) Ajaleht „Tapa Sõna“ hakkab ilmuma Tallinnas, üks kord nädalas; väljaandja ja vastutav toimetaja — Harald Jaani p. Pitsahl. „Tapa Sõna“ trükitakse Tallinnas, J. Meigas ja Ko. trükikojas.

5) Perioodiline trükitoode „Supelusleht“, hakkab ilmuma Tallinnas, neli korda kuus; väljaandja kirjastusbüroo „Edu“, vastutav toimetaja — Eduard Hansu p. Koop. „Supelusleht“ trükitakse Tallinnas, „Estotrüki“ trükikojas.

6) Perioodiline trükitoode „Eesti-Soome album“, hakkab ilmuma Tallinnas, tarvidust mööda; väljaandja — Paul Jakobson p. Kanarik, vastutav toimetaja — Juhan Mihkli p. Jaik. „Eesti-Soome album“ trükitakse Tallinnas, Eesti Ühis-trükikojas.

Politseivalitsuse poolt on antud load laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks:

Hans Jüri p. Anveltile — Imavere vallas, Käsukonnas, maksvusega 20. veebruarini 1931. a., August Jaani p. Võsale — Võhma alevikus, maksvusega 14. veebr. 1931. a., A.-s. Paul Jürmanile Jõgeva alevikus, Suur t. nr. 8, maksvusega 15. aprillini 1931. a., Eduard Johannese p. Läne-

metsale — Väike-Maarja alevikus, maksvusega 6. aprillini 1931. a., Arnold Mihkli p. Leesmanile Simuna alevikus, maksvusega 27. nov. 1930. a., Hans Andrese p. Saulile Märjamaa alevikus, maksvusega 31. jaanuarini 1931. a., Johannes Tõnise p. Bendorfile Tallinnas, V. Karja tän. nr. 4, maksvusega 24. märtsini 1931. a., Viktor Aleksandri p. Thoenile, kes kaupleb firma „Victor Thoen & Ko.“ nime all Tallinnas, Kentmani t. 8, maksvusega 5. aprillini 1931. a. ja August Mutlile Suure-Jaani alevikus, Pärnu tän. nr. 2 — ainult jahitarvetega kauplemiseks, maksvusega 5. märtsini 1931. a., samuti ka Edgar Peepi p. Ottasele, Suure-Jaani alevikus, Tallinna tän. nr. 8, maksvusega 4. maini 1931. a.

Laskeriistade parandamiseks on antud luba Tõnis Tõnise p. Tõnissonile Pärnus, Riia t. nr. 46, maksvusega 24. märtsini 1931. a.

Politseivalitsuse poolt on antud luba

Eesti Jalgpalli liidule välistreeneri palkamiseks üleriiklikku korjandust 75 korjanduslehega toime panna kuni 30. juunini s. a.

Politseivalitsuse direktori otsusega on tühistatud

Viljandis, Tallinna tän. nr. 30 elutseva Jaan Hendriku p. Kirni ja Suure-Kõpu vallas, Väljaotsal elutseva Märt Tooma p. Kooviti laskeriistaload jahipüüsi hoidmise ja kandmise osas ja Vaivara vallas Mustanina külas elutseva Mart Jaani p. Reimani laskeriistaluba.

Küsimusi ja kostmisi.

Lugeja K. K. Küsimused 1. Sieministri määruses majaraamatute kohta (1921. a. R. T. nr. 5) on muu seas nähtud ette, et isikud, kel puudub isikutunnistus, tuleb kanda majaraamatusse suusõnalise ütelse järgi ja sellest tuleb teatada politseile. Kes peab säärasel korral teatama, kas vallavalitsus (maal), kus sünnib elaniku registreerimine või majapere-mehe, kes kandis isiku majaraamatusse. Missuguse paragrahvi põhjal tuleb võtta sellele mittetähta vastutusele?

2) Kas politsei on kohustatud eraisikute palvel, kui nemad tõstavad süüdis-

tuse teatud isiku vastu mõnesuguse neile kuuluva dokumendi omavolilises kinnipidamises, nagu isikutunnistuse, hobusepassi jne., niisugused dokumendid nõudma välja isikutelt, kelle käes need leiduvad, ja toimetama kätte nende seaduslikele omanikele?

3) Missuguse paragrahvi alusel tuleb võtta vastutusele isik, kes pidas võõra isikutunnistuse ilma põhjuseta oma käes ja ei annud kätte selle omanikule viimase nõudmisel?

4) Kas saab võtta vastutusele isiku, kes arestitud varanduse, mis selle valda-

jale antud hoiule, toimetas kõrvale selle vara hoidja teadmisel, või tuleb võtta vastutusele ainult vara hoidja R. N. S. § 177. põhjal?

Vastused. 1) Majaomanik. Vastutus on ette nähtud R. T. S. § 59.

2) On kohustatud.

3) R. T. S. § 142. põhjal.

4) Vastutab vara hoidja.

A. V. Küsimus. 1925. a. teenides piirivalve N. jaoskonnas valvurina areteeriti mind ja paigutati vanglasse 3. aug. 1925. a., kus viibisin kohtualusena kuni 20. veebruarini 1926. a. Piirivalve valitsuse ülema käsukirjaga arvati mind maha poolelt palgalt. Nii et oleksin õigustatud saama nimetatud aja eest pool palka. Istudes vanglas, esinesin piirivalve valitsuse ülemale palvega 6. IX 26. a., et minule saaks nimetatud pool palka makstud välja. Kuid palve jäeti rahuldamata. Vanglast vabanesin 23. veebruaril 1928. a. Astusin uuesti piirivalvesse teenima ning uuesti esinesin 13. I 30. a. ettekandega nimetatud palga asjas, mille peale 11. III 30. a. saabus vastus, et asi on iganenud ja ei kuulu harutusele.

Kas olen õigustatud saama nimetatud aja eest poole palga.

Vastus: Ei ole: kaebamise aeg esimese otsuse peale on möödunud.

Konstaabel A. K. Küsimus. Kas võetakse pensionile minekul arvesse maailmasõja ajal sõjaväeametniku kohal sõja-aegse ametnikuna (tshinovnik voennogo vremeni) teenitud aega (sõjaaegseks ametnikuks ülendatud sõjaajal.).

Vastus: Pensioni väljateenimise ajana võetakse arvesse maailmasõja ajal sõjaväeametniku kohal sõjaaegse ametnikuna (tshinovnik voennogo vremeni) teenitud aeg Riigi- ja omavalitsuste teenijate pensioniseaduse (RT 123/124 — 1924) § 17. ja Vremennoe poloshenie o tshinovnikah voennogo vremeni 7. juunist 1917 (Sobr. usak. i rasporjash. pravitelstva nr. 138 — 1917 art. 735) p. 7. põhjal, tingimusel, et isik on teeninud vabariigis vähemalt ühe aasta niisuguses ametis, mis Riigi- ja omavalitsuste teenijate pensioniseaduse (RT 123/124 — 1924) järgi pensioniõiguse annab.

Kirjavastusi.

K. K. Kahjuks pole võimalik avaldada, sest Teie artikli avaldamine võiks viia lugejad eksiarvamisele.

Väljaandja: **Kohtu- ja siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.**

Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

Korkin, Filipp, väljaandja asutus teadmata. (25003)

Kunnus, Anette, välja antud Panikovitshi vallavalitsuselt 1921 a. nr. 2914. (25005)

Piiskop, Alma, välja antud Uue-Kariste vallavalitsuselt 28. 8. 24 a. nr. 87. (25006)

Afanasjev, Aleksander, välja antud Nursi vallavalitsuselt 12. 3. 27 a. nr. 85. (25007)

Morosova, Matrjona, välja antud Pankjavitsa vallavalitsuselt 1921 a. nr. 341. (25010)

Issakova, Maria, välja antud Peipsi-äärse vallavalitsuselt 1920 a. nr. 97. (25012)

Klisko, Tatjana, välja antud Laura vallavalitsuselt 26. 3. 26 a. nr. 112. (25011)

Penkin, Nikolai, välja antud Tallinna 3. ja linnaümbruse jaosk. politseikomissariilt 13. 9. 27 a. nr. 862. (25013)

Järlet, Juhani Jüri poeg, välja antud Keila vallavalitsuselt 17. 12. 19 a. nr. 503. (22683)

Veedam, Vilhelmine Jaani tütar, välja antud Märjamaa vallavalitsuselt 23. 3. 27 a. nr. 315. (22684)

Milt, Valter Karli poeg, välja antud Telliskopli jaosk. politsei abikomissariilt 12. 1. 27 a. nr. 757. (22685)

Peeet, Maria Jaani tütar, välja antud Keila vallavalitsuselt 19. 12. 19 a. nr. 667. (22686)

Nokas, Johannes Tõnu poeg, välja antud Riisipere vallavalitsuselt 10. 10. 23 a. nr. 133. (22687)

- A l l a s**, Karl Johani poeg, välja antud Tartu linna politsei 2. jaosk. ülemalt 29. 12. 24 a. nr. 3945. (23078)
K a i o, Karl Karli poeg, välja antud Sootaga vallavalitsuselt 1. 8. 20 a. nr. 253.
K a r r o, Anna Jaani tütar, välja antud Tartu linna politsei 3. jaosk. ülemalt 29. 11. 19 a. nr. 1487.
T a m m, Ella Jaani tütar, välja antud Kavastu vallavalitsuselt 28. 11. 22 a. nr. 1565.
I s o t o v, Aleksandra Jakovi tütar, välja antud Tartu linna 2. jaosk. politseikomissariilt 25. 3. 26 a. nr. 6338.
T a m m, Johannes Mihkli poeg, välja antud Tartu linna 2. jaosk. politseikomissariilt 27. 1. 27 a. nr. 8242.
U r t, Ida Kusta tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaosk. ülemalt 30. 11. 20 a. nr. 16179.
K l a r m a n n, Arved-Peeter Friedrichi poeg, välja antud Tartu linna politsei 2. jaosk. ülemalt 1922 a. nr. 171.
Z e i g e r, Alviine Ernitsa tütar, välja antud Ropka vallavalitsuselt 9. 5. 22 a. nr. 1255. (23086)
V a r k, Ferdinand Jaani poeg, välja antud Pädla vallavalitsuselt 15. 3. 26 a. nr. 15. (23187)
M e t t i k, Amalie Jüri tütar, välja antud Tartu linna 2. jaosk. ülemalt 13. 12. 19 a. nr. 5679. (23088)
S u k k, Linda Mihkli tütar, välja antud Tartu linna 2. jaosk. politseikomissariilt 28. 5. 29 a. nr. 203. (23089)
T a m m, Maria Jaani tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaosk. ülemalt 24. 11. 19 a. nr. 171. (23090)
A v e s s o n, Hindrek Mihkli poeg, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaosk. ülemalt 16. 4. 20 a. nr. 10186. (23091)
S a a r i k, Anna Jaani tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaosk. ülemalt 5. 12. 19 a. nr. 4007. (23092)
S c h l e y e r, Hans Lioneli poeg, välja antud Tallinna 1. jaosk. politseikomissariilt 22. 6. 28 a. nr. 284. (23858)
T u p i t s, Ella-Eugenie Jüri tütar, välja antud Tallinna 3. jaosk. politseikomissariilt 5. 9. 24 a. nr. 4758. (23859)
L e p p, Heinrich-Johan Villemi poeg, välja antud sadama jaosk. politsei abikomissariilt 24. 2. 28 a. nr. 135. (23860)
J ü r m a n n, Friedrich Mihkli poeg, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 14. 2. 20 a. nr. 8831. (23861)
L u i k, Mart, välja antud Viimsi vallavalitsuselt 10. 1. 28 a. nr. 1. (25701)
K i i k, Marie Mihkli tütar, välja antud Kaarma-Suure vallavalitsuselt 22. 9. 25 a. nr. 613. (23866)
T o o m i n g, Kamilla Matti tütar, välja antud Laiuse vallavalitsuselt 17. 10. 24 a. nr. 116. (23869)
S i l b e r g, Rosalie-Marie Hansu tütar, välja antud Tallinna linna politsei 6. jaosk. ülemalt 12. 12. 19 a. nr. 2459. (23871)
P i k k, Eduard, välja antud Tallinna 3. jaosk. politseikomissariilt 15. 12. 27 a. nr. 1505. (23995)
R u t š e i k o v, Aleksander, välja antud Laura vallavalitsuselt 2. 5. 23 a. nr. 281. (23997)
S i i o n, August, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaosk. ülemalt 16. 4. 21 a. nr. 15731. (23998)
R e i n s t e i n, Anna, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaosk. ülemalt 27. 3. 20 a. nr. 9504. (24000)
K o r i n t, Luise, välja antud Rae vallavalitsuselt 21. 12. 27 a. nr. 261. (25702)
T o m i n g a s, Elviine, välja antud Tallinna 3. jaosk. politseikomissariilt 8. 3. 29 a. nr. 843. (25703)
A l t s e p p, August, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaosk. ülemalt 18. 9. 24 a. nr. 4447-a. (25704)
B a u m a n, Oskar, välja antud Säreveere vallavalitsuselt 9. 1. 25 a. nr. 1. (25705)
r o o m e l, Mart, välja antud Nõmme politsei jaosk. ülemalt 15. 6. 23 a. nr. 293. (25707)
P e r i t, Marie, välja antud Laitse vallavalitsuselt 16. 3. 23 a. nr. 15. (25708)
G r ü n b e r g, Natalie, välja antud Väana vallavalitsuselt 15. 3. 20 a. nr. 444. (25709)
T s v e t k o v, Nikolai, välja antud Tallinna linna politsei 6. jaosk. ülemalt 6. 10. 23 a. nr. 996. (24116)
T e d d e r, Ilmar, välja antud Tallinna 3. jaosk. politseikomissariilt 22. 12. 28 a. nr. 1443. (24117)
M a t s i k, Marie, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaosk. ülemalt 16. 12. 25 a. nr. 2475. (24119)
A m o n, Emílie, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaosk. ülemalt 27. 6. 23 a. nr. 1033. (24120)
M e l g u n o v, Veera, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaosk. ülemalt 7. 6. 26 a. nr. 862. (24121)
K u r v i t s, Adolf, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaosk. ülemalt 17. 12. 23 a. nr. 2055. (24123)

- Türk, Karl, välja antud Võhmuta vallavalitsuselt 26. 5. 21 a. nr. 910. (24122)
- Kane, Viktor, välja antud Tartu linna politsei 2. jaosk. ülemalt 1924 a. (24124)
- Rodukse, Marie, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaosk. ülemalt 28. 12. 21 a. nr. 3065. (24125)
- Rõigas, Alma, välja antud Polli vallavalitsuselt 1923 a. (24126)
- Jaason, Johan, välja antud Võru jaosk. politseikomissariilt 10. 6. 26 a. nr. 143. (24127)
- Hendrikson, Emma, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaosk. ülemalt 20. 1. 20 a. nr. 5348. (24128)
- Lember, Voldemar, välja antud Kaarma-Suure vallavalitsuselt 12. 10. 28 a. nr. 1308. (24129)
- Adelbert, Oskar, välja antud Tartu 3. jaosk. politseikomissariilt 29. 3. 27 a. nr. 2942. (24130)
- Särg, Emilie, välja antud Tallinna 2. jaosk. politseikomissariilt 3. 10. 27 a. nr. 999. (24131)
- Enno, Edgar, välja antud Tallinna 4. jaosk. politseikomissariilt 10. 9. 27 a. nr. 884. (24132)
- Frisch, Friedrich, välja antud Tallinna 4. jaosk. politseikomissariilt 20. 2. 28 a. nr. 1758. (24134)
- Remboc, Aleksander, välja antud Tallinna 3. jaosk. politseikomissariilt 19. 1. 27 a. nr. 3235. (24136)
- Peterson, Elmar, välja antud Pärnu politseikomissariilt 5. 5. 26 a. nr. 433. (24137)
- Kaspert, Emilie, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaosk. ülemalt 3. 1. 22 a. nr. 15. (24138)
- Morel, Valter Jüni poeg, välja antud Saaluse vallavalitsuselt 11. 10. 20 a. nr. 121. (24246)
- Tumm, Johannes Peetri poeg, välja antud Timo vallavalitsuselt 21. 9. 21 a. nr. 521. (24247)
- Soosaar, Eduard Peetri poeg, välja antud Vana-Antsila vallavalitsuselt 23. 2. 23 a. nr. 35. (24248)
- Malt, Karl Jaani poeg, välja antud Vastseliina vallavalitsuselt 20. 8. 26 a. nr. 115. (24249)
- Vasser, Salme Peetri tütar, välja antud Kõlleste vallavalitsuselt 13. 3. 27 a. nr. 10. (24250)
- Kõiv, Ekaterina Feodori tütar, välja antud Timo vallavalitsuselt 19. 4. 27 a. nr. 22. (24251)
- Kõiv, Jakob Andrei poeg, välja antud Timo vallavalitsuselt 16. 12. 19 a. nr. 92. (24251)
- Muld, Eduard Augusti poeg, välja antud Aleksandri vallavalitsuselt 5. 12. 24 a. nr. 96. (24254)
- Tamm, Peeter Tanila poeg, välja antud Haanja vallavalitsuselt 10. 1. 20 a. nr. 477. (24255)
- Kostabi (sünd. Lina), Jenny Jaani tütar, välja antud Erastvere vallavalitsuselt 4. 12. 19 a. nr. 265. (24256)
- Kauks, Peeter Liisa poeg, välja antud Viitina vallavalitsuselt 22. 11. 27 a. nr. 239. (24257)
- Lõo, Ella-Adele Jaani tütar, välja antud Peri vallavalitsuselt 19. 12. 19 a. nr. 332. (24258)
- Ris't, Aleksander, välja antud Torgu vallavalitsuselt 12.4. 27 a. nr. 1124. (24401)
- Haus, Oskar, välja antud Kihelkonna vallavalitsuselt 2. 3. 28 a. nr. 704. (24417)
- Vakker, Elise, välja antud Kihelkonna vallavalitsuselt 20. 4. 20 a. nr. 1159. (24418)
- Tool, Karl, välja antud Kaarma-Suure vallavalitsuselt 28. 7. 20 a. nr. 167. (24419)
- Pihel, Viia, välja antud Lümmada vallavalitsuselt 12. 10. 25 a. nr. 635. (24420)
- Lau, Anton, välja antud Abroka vallavalitsuselt 30. 5. 22 a. nr. 601. (24422)
- Auväär, Efimia, välja antud Mustjala vallavalitsuselt 12. 1. 20 a. nr. 412. (24424)
- Lõhmus, Julius, välja antud Mustjala vallavalitsuselt 2. 2. 28 a. nr. 9. (24425)
- Hein, Alviine, välja antud Pihla vallavalitsuselt 4. 5. 26 a. nr. 817. (24440)
- Saar, Liisa, välja antud Kuresaare politsei jaosk. ülemalt 11. 12. 19 a. nr. 1893. (24441)
- Kask, Mihkel, välja antud Lümmada vallavalitsuselt 15. 5. 25 a. nr. 445. (24442)
- Kald, Albert, välja antud Pihla vallavalitsuselt 3. 10. 23 a. nr. 224. (24444)
- Olmann, Juula Hansu tütar, välja antud Oru vallavalitsuselt 30. 7. 19 a. nr. 73. (25105)
- Kermann, Liine Ado tütar, välja antud Taebla vallavalitsuselt 26. 10. 27 a. nr. 368. (25106)
- Kaasik, Tõnis Hendriku poeg, välja antud Martna vallavalitsuselt 8. 4. 25 a. nr. 273. (25107)
- Suurküla, Villem Jaani poeg, välja antud Sinalepa vallavalitsuselt 30. 12. 19 a. nr. 466. (25108)

- Nõupuu, Ado Juhani poeg, välja antud Sinalepa vallavalitsuselt 30. 12. 19 a. nr. 485. (25109)
- Maitus, Pauline Otto tütar, välja antud Vaikna vallavalitsuselt 30. 12. 19 a. nr. 600. (25110)
- Õunapuu, Jaan Tõnise poeg, välja antud Martna vallavalitsuselt 25. 4. 29 a. nr. 19. (25113)
- Kruusel Johannes Adami poeg, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 29. 1. 20 a. nr. 2657. (25114)
- Rool, Johannes Peedu poeg, välja antud Suuremõisa vallavalitsuselt 25. 10. 27 a. nr. 236. (25115)
- Jaksmann, Ado Ado poeg, välja antud Asuküla vallavalitsuselt 1920 a. nr. 3. (25116)
- Simmonson, Hildegard Aleksandri tütar, välja antud Paaslepa vallavalitsuselt 29. 9. 20 a. nr. 138. (25117)
- Ambros, Oskar Mihkli poeg, välja antud Paaslepa vallavalitsuselt 14. 11. 23 a. nr. 65. (25118)
- Raag, Johannes Antoni poeg, välja antud Martna vallavalitsuselt 29. 12. 19 a. nr. 27. (25119)
- Kaevats, Vladimir Peetri poeg, välja antud Suuremõisa vallavalitsuselt 16. 5. 22 a. nr. 59. (25120)
- Schröder, Roland Viljami poeg, välja antud Kunda alevivalitsuselt 10. 10. 25 a. nr. 100. (43917)
- Lukker, Abel Joosepi poeg, välja antud Järve vallavalitsuselt 7. 11. 22 a. nr. 1674. (43922)
- Kurg, Peeter Roosi poeg, välja antud Kuigatsi vallavalitsuselt 15. 11. 27 a. nr. 440.
- Lukse, Jaan Hendriku poeg, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 18. 4. 23 a. nr. 795.
- Mägi, Aliide Leena tütar, välja antud Valga linna politsei ülemalt 29. 12. 19 a. nr. 3464.
- Hiir, Jeremia Jaani poeg, välja antud Laanemetsa vallavalitsuselt 25. 10. 27 a. nr. 107.
- Eibrecht (nüüd Toming), Olga Mihkli tütar, välja antud Tartu linna pol. 3. jaoskonna ülemalt 28. 1. 24 a. nr. 77.
- Värnik, Aleksander Hansu poeg, välja antud Karula vallavalitsuselt 14. 12. 20 a. nr. 1496.
- Asi, Juuli Simmu tütar, välja antud Valga linna politsei ülemalt 20. 12. 19 a. nr. 2545.
- Pukk, Eduard Andrese poeg, välja antud Vao vallavalitsuselt 29. 1. 21 a. nr. 1638.
- Janson, Liisa Karli tütar, välja antud Valga jaoskonna politseikomissariilt 31. 8. 28 a. nr. 527.
- Reimann, Andres Jaagu poeg, välja antud Valga jaoskonna politseikomissariilt 15. 2. 27 a. nr. 2324.
- Kuropatkin, Pavel Aleksandri poeg, välja antud Satserinna vallavalitsuselt 10. 12. 26 a. nr. 155.
- Punt, Axel Kusta poeg, välja antud Laanemetsa vallavalitsuselt 22. 3. 27 a. nr. 31.
- Kärson, Peeter Karli poeg, välja antud Tõlliste vallavalitsuselt 8. 10. 20 a. nr. 211.
- Meyer, Erika Jaani tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 17. 4. 26 a. nr. 6469.
- Vesterstein, Jaan Mihkli poeg, välja antud Kuigatsi vallavalitsuselt 23. 12. 19 a. nr. 411.
- Punt, Kusta Mehka poeg, välja antud Laanemetsa vallavalitsuselt 5. 12. 19 a. nr. 297.
- Turm, Juhan Mihkli poeg, välja antud Karula vallavalitsuselt 5. 3. 20 a. nr. 684.
- Korp, Elisabeth Adami tütar, Sangaste vallavalitsuselt 19. 12. 19 a. nr. 360.
- Hänilane, Alviine Juhani tütar, välja antud Kuigatsi vallavalitsuselt 13. 1. 20 a. nr. 358.
- Riis (Sõster), Alma Peetri tütar, välja antud Keeni vallavalitsuselt 7. 12. 19 a. nr. 100.
- Oja, Aliide Jakobi tütar, välja antud Kuigatsi vallavalitsuselt 7. 4. 25 a. nr. 100.
- Rimm, Peep Adami poeg, välja antud Valga maakonna politsei ülemalt 6. 12. 19 a. nr. 1082.
- Pääsuke, Karl Pritsu poeg, välja antud Häädemeeste vallavalitsuselt 30. 12. 24 a. nr. 215. (17016)
- Link, Johannes Tõnise poeg, välja antud Laiksaare vallavalitsuselt 3. 12. 26 a. nr. 128. (17017)
- Kollama, Hilda Karli tütar, välja antud Häädemeeste vallavalitsuselt 31. 10. 20 a. nr. 390. (17018)
- Vuks, Viilip Juhani poeg, välja antud Pärnu linna politseikomissariilt 21. 5. 27 a. nr. 2096. (17019)
- Tõnisberg, Antonina, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 16. 12. 19 a. nr. 3366. (22758)
- Vart, Kaarel Jaani poeg, Ravila vallavalitsuselt 1. 2. 27 a. nr. 21. (22766)

- Jürgens, Julius Ludvigi poeg, välja antud Kõnnu vallavalitsuselt 23. 9. 23 a. nr. 152. (22759)
- Jürgens, Amanda Jaani tütar, välja antud Jõeletme vallavalitsuselt 8. 9. 26 a. nr. 166. (22760)
- Mäepea, Ludvig Mardi poeg, välja antud Jõeletme vallavalitsuselt 11. 9. 28 a. nr. 132. (22761)
- Gerber, Elisabeth Jakobi tütar, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonnana ülemalt 16. 12. 19 a. nr. 4171. (22762)
- Rannamees, Ernst Jakobi poeg, välja antud Mäo vallavalitsuselt 12. 2. 23 a. nr. 161. (22763)
- Sein, Rosalie Jaani tütar, välja antud Ravila vallavalitsuselt 1923 a. nr. 35. (22765)
- Reit, Anna Peetri tütar, välja antud Alaverre vallavalitsuselt 14. 12. 19 a. nr. 59. (22767)
- Kivi, Aleks. Marie poeg, välja antud Ravila vallavalitsuselt 31. 7. 25 a. nr. 87. (22768)
- Kuuspuu, Richard Jaani poeg, välja antud Peningi vallavalitsuselt 18. 1. 29 a. nr. 5. (22772)
- Väli, Julius Andrese poeg, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 4. 12. 24 a. nr. 4568. (22773)
- Sepmann, Joh. Mardi poeg, välja antud Kõnnu vallavalitsuselt 27. 1. 20 a. nr. 647. (22774)
- Esken, Marie Jaani tütar, välja antud Kolga vallavalitsuselt 14. 5. 20 a. nr. 1425. (22776)
- Raisk, Juhan Andrese poeg, välja antud Kõnnu vallavalitsuselt 3. 7. 20 a. nr. 1139. (22777)
- Võesa, Valter Joosepi poeg, välja antud Kõnnu vallavalits. 27. 8. 29 a. nr. 118. (22782)
- Kaarmann, Villem, välja antud Kaiu vallavalitsuselt 20. 12. 19 a. nr. 538. (22783)
- Kingsepp, Martin, välja antud Peningi vallavalitsuselt 14. 2. 20 a. nr. 931. (22784)
- Meikop, Johannes Hansu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 3697, välja antud Lennuväe rügemendi ülemalt 30. 9. 26 a.
- Vares, Konstantin Peetri poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 533, välja antud 7. jalaväe rügemendi ülemalt 30. 1. 28 a.
- Jukk, Eduard Hansu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 31962, välja antud Tartu maakonna rahvaväe ülemalt 26. 11. 20 a.
- Tursk, Jaan Mihkli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1656, välja antud Pärnu rahvaväe ülemalt 31. 1. 21 a.
- Eidast, Mihkel Antoni poeg, laskeriistaluba nr. 2611, välja antud Viljandi-Pärnu abiprefektuurilt 28. 2. 29 a.
- Tikenberg, Priidik, hobusepass nr. 206, välja antud Kehtna vallavalitsuselt 10. 12. 20 a.
- Taub, Abram Rafaeli poeg, laskeriistaluba, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 6. 12. 24 a.
- Altement, Friedrich Otto poeg, rahvaväest vabastamise tunnistus nr. 29876, välja antud Tartu maakonna rahvaväe ülemalt 11. 11. 20 a.
- Nahkur, Mihkel Gustavi poeg, rahvaväest vabastamise tunnistus nr. 2454, välja antud Sõjaministeeriumi Transportetapi ülemalt 1. 7. 20 a.
- Ahtmann, Mihkel Mihkli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1/386, välja antud Tartu linna komandandilt 26. 2. 20 a.
- Lupp, August Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 3705, välja antud 3. suurtükiväe kergepatarei nr. 3. ülemalt 3. 12. 24 a.
- Poolakese, Paul Leena poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 6352, välja antud 7. jalaväe polgu ülemalt 19. 8. 21 a.
- Rein, Jüri Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistuse duplikaat nr. 2557—27 a. välja antud Viljandi kaitsevääringkonna ülemalt 13. 1. 28 a.
- Blinov, Jakov, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 7389, välja antud Soomusrongi diviisi tagavarapataljoni ülemalt.
- Snetkov, Ilja, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 92, välja antud 3. üksiku jalaväe pataljoni ülemalt.
- Veselov, Ivan, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2596, välja antud Piiriküti pataljoni ülemalt.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised tunnistused:

- Eljas, Voldemar Jaani poeg, hobusepass nr. 254, välja antud Liigvalla vallavalitsuselt 17. 1. 21 a. (43921)
- Luha, Jaan Mihkli poeg, hobusepass nr. 4, välja antud Saaluse vallavalitsuselt 2. 2. 1929. a.

- Veselo, Nikita, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 4341, välja antud 1. jalaväe rügemendi ülemalt.
- Jekimov, Aleksander Gavriili poeg, laskeriistaluba nr. 816, välja antud Viru-Järva abiprefektilt 7. 11. 29 a. (2233)
- Solovjev, Antonina, Nanseni pass nr. 14518/31351, välja antud politsei peavalitsuselt 20. 4. 24 a. (22242)
- Reinberg, Johannes Mardi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 158/1283, välja antud Sakala jalaväe rügemendi ülemalt 9. 5. 24 a. (8864)
- Ventsel, Jaan Hansu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 11531, välja antud Viljandi maakonna rahvaväe ülemalt 19. 10. 20 a. (14861)
- Odraks, Gustav Johani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 4054, välja antud Tallinna vahipataljoni ülemalt 29. 4. 22 a. (14862)
- Samur, Hugo, laskeriistaluba nr. 57, välja antud Võru-Petseri abiprefektilt 26. 4. 1929 a. (25002)
- Veske, Rudolf, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 258, välja antud Läänemere laevastiku diviisi staabi ülemalt 6. 5. 1921 a. (25008)
- Tšentsova, Maria, Nanseni pass, nr. 14987/32477, välja antud politsei peavalitsuselt 1924 a. (25009)
- Tori, Villem Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1616, välja antud Pioneeripataljoni ülemalt. (22688)
- Blumberg, Konstantin Nikolai poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 329, välja antud Võru maakonna rahvaväe ülemalt 19. 5. 26 a. (23863)
- Kuu, Gustav Mardi poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 1535, välja antud Tallinna linna komandandilt 22. 3. 1920 a. (23864)
- Pavlovsky, Jakob Samueli poeg, Nanseni pass nr. 16734/6094, välja antud politsei peavalitsuselt 2. 9. 25 a. (23865)
- Lepp, Heinrich Villemi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2783, välja antud 2. jalaväe rügemendi ülemalt 19. 1. 1922 a. (23867)
- Tuttelberg, Nikolai Pauli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1541, välja antud 1. diviisi suurtükiväe ülemalt 1. 1. 26 a. (23868)
- Tenneberg, Karl Jüri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 4, välja antud Viru maakonna rahvaväe ülemalt 3. 6. 1924 a. (23870)
- Jüris, Julius, välispass nr. 1872, välja antud Siseministeeriumilt 20. 6. 29 a. (25706)
- A/S. „Lihaprodukt“, hobusepass nr. 615, välja antud Porkuni vallavalitsuselt 28. 1. 21 a. (24114)
- Säärman, A., hobusepass nr. 35, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 8. 12. 20 a. (24115)
- Volke, Aleksander, hobusepass nr. 234, välja antud Kiiu vallavalitsuselt 19. 12. 1920 a. (24118)
- Leismens, Elias, Läti sisepass nr. 5, välja antud Riias. (24133)
- Vysocka, Franciska, Poola pass nr. 50/27, välja antud Poola saatkonnalt Tallinnas 18. 5. 27 a. (24135)
- Jerbach, Andrei, välispass nr. 612, välja antud politsei peavalitsuselt 8. 5. 28 a. (24139)
- Nilbe, Osvald Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1544, välja antud 7. jalaväe rügemendi ülemalt 29. 9. 1928 a. (24252)
- Lau, Anton, kaitseväest vabastamise tunnistus, välja antud Tallinna vahipataljoni ülemalt 14. 10. 21 a. (24421)
- Grepp, Oskar, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 722, välja antud Rannapatarei nr. 6. ülemalt 31. 5. 23 a. (24423)
- Kask, Mihkel, kaitseväest vabastamise tunnistuse duplikaat nr. 284, välja antud Saaremaa kaitsevääringkonna ülemalt 10. 2. 28 a. (24443)
- Keerland, Jüri Kustase poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 1047, välja antud Läänemaa rahvaväe komisjonilt 27. 10. 20 a. (25102)
- Niit, Aleksander Johani poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 2162, välja antud 3. suurtükiväe ülemalt 27. 6. 23 a. (25103)

Oksjoni kuulutus.

Kose rajooni konstaabel, Virumaal, teatab, et
16. mail 1930. a. kell 12 müüakse

avalikul enampakumisel

Kose vallas, Suur-Žerdjanka asunduses, Sergei Kutusov'i päralt olev varandus — üks kõrb mära hobune, hinnatud 250 kr. peale.

Müüdavat hobust võib näha oksjoni päeval kohal.

Kosel, 2. mail 1930. a. Nr. 1113,1150.

J. Eerman,
 Kose r. konst. Virumaal.